

Die invloed van Kapitaalwinsbelasting op boedelbeplanning en boedelbelasting en die toepaslikheid van trusts in boedelbeplanning na die inwerkingtreding van Kapitaalwinsbelasting

deur
Jan Harmse Kotze

*Tesis ingelewer ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes vir die
graad MRek (Belasting) aan die Fakulteit Ekonomiese en
Bestuurswetenskappe, Universiteit van Stellenbosch*

Studieleier: Mev Ellané van Wyk
Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe
Departement Rekeningkunde

Maart 2009

VERKLARING

Ek, die ondergetekende, verklaar hiermee dat die werk in hierdie tesis vervat, my eie oorspronklike werk is wat nog nie vantevore in die geheel of gedeeltelik by enige ander universiteit ter verkryging van 'n graad voorgelê is nie.

.....

Handtekening

.....

Datum

DANKBETUIGINGS

Aan my vrou, Elzaan, baie dankie vir die inspirasie, ondersteuning, aanmoediging en liefde gedurende die voltooiing van die graad.

Dankie aan my studieleier, Ellané van Wyk, vir die leiding en ondersteuning.

Baie dankie aan ons Hemelse Vader vir die talent en gesonde verstand om hierdie werkstuk suksesvol te kan voltooi.

OPSOMMING

Met die bekendstelling van kapitaalwinsbelasting in 2000 was belastingpligtiges en belastingadviseurs bekommerd oor die invloed daarvan op belasting- en boedelbeplanning. Om die volle impak daarvan te verstaan moet die werking van kapitaalwinsbelasting ondersoek word.

Paragraaf 10 van die Agste Bylae definieer die *belasbare kapitaalwinste* vir die jaar van aanslag. Hiervolgens word kapitale winste in die hande van verskillende belastingpligtiges teen verskillende “koerse” belas. In die algemeen word daar na Paragraaf 10 verwys as die insluitingsartikel wat op kapitaalwinste van toepassing is. Aangesien slegs ‘n “gedeelte” van kapitaalwinste onderhewig is aan normale belasting is een van die grootste faktore in die huidige belastingomgewing steeds om te onderskei tussen inkomste van ‘n kapitale of nie-kapitale aard.

Deur die toepassing van Paragraaf 10 word kapitaalwinste gerealiseer deur Trusts en Maatskappye teen hoër koerse belas, as in die geval van individue. Dit het tot gevolg dat belastingpligtiges en belastingadviseurs die gebruik van trusts as ‘n effektiewe hulpmiddel vir boedelbeplanning begin bevraagteken het. Die effektiewe belastingkoers van toepassing op kapitaalwinste gerealiseer deur individue is egter die laagste van al die verskillende belastingpligtiges. Wanneer ‘n individue te sterwe kom is sy boedel onderhewig aan boedelbelasting, wat ‘n verdere belasting las tot gevolg het. Indien ‘n trust effektief toegepas word tydens die opstel van ‘n boedelplan vir ‘n individu sal die bates van die trust nie onderhewig wees aan boedelbelasting nie.

Deur die verskeie opsies wat beskikbaar is vir 'n belastingpligtige, wanneer hy 'n besluit moet neem watter beleggingsvoertuig hy moet gebruik vir die belegging, kan die effektiewe belastingkoerse vergelyk word. Deur die uitkomst van die verskeie opsies teenoor mekaar te vergelyk bewys dit dat indien 'n trust korrek aangewend word, dit steeds as 'n effektiewe hulpmiddel in 'n boedelplan kan aangewend word.

Tydens die uitvoer van die vergelyking van die verskillende opsies wat vir die belastingpligtige beskikbaar is, is die tydwaarde van geld buite rekening gelaat. Indien die lewensverwagting van 'n individu in berekening gebring word kan die uitkoms van die vergelyking moontlik anders wees.

Deur dit alles in ag te neem bevestig dit weereens dat elke individue se boedelplan uniek sal wees indien sy persoonlike finansiële omstandighede in ag geneem word.

SUMMARY

With the introduction of capital gains taxation in 2000, taxpayers and their advisors feared the impact thereof on tax planning and estate planning. To determine the impact thereof the taxation of capital gains must be understood.

Paragraph 10 of the Eight Schedule define the taxable portion of capital gains for the year of assesment. Paragraph 10 is also commonly known as the inclusion clause applicaple on capital gains. This application of paragraph 10 has the effect that capital gains realised by different types of taxpayers are taxed at different rates. Due to the application of paragraph 10 only a portion of the capital gain realised by the taxpayer is subject to normal taxation. Therefor one of the biggest concerns for taxpayers still is to determine if income are of a capital nature or not.

The inclusion rate, according to paragraph 10, applicable on capital gains realised by trusts and companies is higher than that of a individual and gives rise to a bigger tax burden relating to capital profits for trusts and companies. Therefor taxpayers and their advisors doubt wether a trust could still be used as an effective tool for estate planning. The effective tax rate on caiptal gains for individuals is the lowest for all types of taxpayers. But when an individual dies his estate is subject to estate duty, which leaves an additional burden for an individual to take into account. When a trust is effectively utilised in preparing an estate plan for an individual, the assets of the trust should not be subject to estate duty.

By evaluating the effective tax rates applicaple to the different options available to a taxpayer when he needs to determine which investment vehicle to use when making an investment, a comparision can be made. By comparing the effective tax rates a conclusion can be drawn that a trust can still be used as an effective tool for estate planning when utilised properly.

When the comparison was made the time value of money was ignored. If the life expectancy of a individual are taken into account the outcome could be different.

When everything is taken into consideration the conclusion is that the estate plan for every individual is unique and determined by his or her personal financial circumstances.

INHOUDSOPGAWE

INLEIDING TOT DIE STUDIE	3
Hoofstuk 1: Agtergrond en werking van kapitaalwinsbelasting	
1.1 AGTERGROND EN WERKING	5
1.2 RIGLYNE DEUR DIE HOWE NEERGELE	8
1.2.1 Bedoeling	8
1.2.2 Quid pro quo	9
1.2.3 Skema van winsbejag met die uitvoering van 'n bedryf of besigheid	9
1.2.4 Inkomste verdien deur kapitaal produktief aan te wend	10
1.3 OMSTANDIGHEDE VIR DIE TOEPASSING VAN RIGLYNE	12
1.3.1 Bedoeling	12
1.3.2 Quid pro quo	13
1.3.3 Skema van winsbejag met die uitvoering van 'n bedryf of besigheid	13
1.3.3.1 Vaste- of bedryfskapitaal	14
1.3.3.2 Periode waarvoor bate gehou is	15
1.3.3.3 Kontinuitet van transaksies	15
1.3.3.4 Aard van belastingpligtige se besigheid	16
1.3.3.5 Veelvuldige of herhalende transaksies	16
1.3.3.6 Finansies	17
1.3.3.7 Aard van die bate	18
1.4 SUBJEKTIEWE EN OBJEKTIEWE OORDEEL	19
1.4.1 Die aard van die ontvangste	20
1.4.2 Die aard van die bate verkoop	20
1.4.3 Die funksie van die transaksie	20
1.4.4 Die wyse van verkoop	20

1.4.5	Die regsaard van die transaksie	21
1.5	BENADERING GEVOLG DEUR HOWE	22
1.5.1	Die tweeledige bedoeling van die belastingpligtige	22
1.5.2	Die belastingpligtige se besigheid	23
1.5.3	Herhaling van transaksies vs 'n enkeltransaksie	23
1.6	UITGANGSPUNTE GEVOLG DEUR HOWE	24
1.7	WAARDE-OORDEEL DEUR HOWE GEFEL	25
1.8	GEEN AANDUIDING VAN DIE OMSTANDIGHEDE WAARIN DIE GEFORMULEERDE RIGLYNE TOEPASSING VIND NIE	26

Hoofstuk 2: Die werking van kapitaalwinsbelasting

2.1	BEPALING VAN DIE BASISKOSTE	27
2.1.1	Voor 1 Oktober 2001 – bates	27
2.1.2	Na 1 Oktober 2001 – bates	28
2.2	BEPALING VAN DIE BELASBARE KAPITAALWINSTE	28
2.3	GESTORWE PERSONE	31
2.4	JAARLIKSE UITSLUITING	32
2.5	UITWERKING OP DIE BOEDELPLAN	32

Hoofstuk 3: Boedelbelasting

3.1	RAAMWERK VAN BOEDELBELASTING	34
3.2	BRUTO WAARDE VAN EIENDOM	36
3.2.1	Eiendom	36
3.2.2	Geagte eiendom	36
3.3	NETTO WAARDE VAN DIE BOEDEL	38
3.4	ARTIKEL 4 A KORTING	40

Hoofstuk 4: Trusts

4.1	GEVESTIGDE REG	41
4.2	VOORWAARDELIKE REG / DISKRESIONêRE REG	42
4.3	WETSARTIKELS	42
4.3.1	Artikel 25B	42
4.3.2	Artikel 7	43
4.4	REGSPRAAK	49
4.4.1	Land and Agricultural Bank of South Africa v Parker and Others 2005 (2) SA 77 (SCA)	49
4.4.2	Badenhorst v Badenhorst 2006 (2) SA 255 (SCA)	50
4.4.3	Thorpe v Trittenwein 2007 (2) SA 172 (SCA)	51

Hoofstuk 5: Die Boedelplan

5.1	UITDAGINGS	54
5.1.1	Likiditeit	54
5.1.2	Belastingdrempels	54
5.1.3	Vruggebruik	55
5.1.4	Gesamentlike testamente	55
5.1.5	Eksekuteur	55
5.1.6	Testamente	56
5.1.7	Kodisille	56
5.1.8	Erfgename	56
5.1.9	Kapitale groei	57
5.2	UITVOERBARE BOEDELPLAN	57

Hoofstuk 6: Beleggingsopsies

6.1	NATUURLIKE PERSOON	65
6.2	MAATSKAPPY	65
6.3	TRUST	66
6.4	MAATSKAPPY (SBM ingesluit)	68
6.5	MAATSKAPPY (terughoubelasting ingesluit)	69
6.6	NATUURLIKE PERSOON (boedelbelasting ingesluit)	71
6.7	MAATSKAPPY (SBM en boedelbelasting ingesluit indien aandele deur 'n individu gehou word)	73
6.8	MAATSKAPPY (terughoubelasting en boedelbelasting ingesluit indien aandele deur 'n individu gehou word)	74
6.9	MAATSKAPPY (geen SBM, slegs boedelbelasting)	76
6.10	OPSOMMING	77
6.11	AANDELE VAN 'N MAATSKAPPY WORD DEUR 'N TRUST GEHOU EN DIVIDENDE WORD VERKLAAR	79
6.12	AANDELE VAN 'N MAATSKAPPY WORD DEUR 'N TRUST GEHOU EN GEEN DIVIDEND WORD VERKLAAR NIE	81
6.13	VERKOOP VAN BATE	83
6.14	VERKOOP VAN AANDELE/BELANG	84
	GEVOLGTREKKING	85
	BIBLIOGRAFIE	86

LYS VAN TABELLE

Tabel 4.1	Berekening van kapitaalwinst m.b.t trusts	46
Tabel 4.2	Verdeling van kapitaalwinst aan begunstigde	47
Tabel 6.1	Insluitingskoerse m.b.t kapitaalwinst	62

LYS VAN DIAGRAMME

Diagram 2.1	Berekening van kapitaalwinsbelasting	29
Diagram 3.1	Bepalings van Boedelbelastingwet	35

INLEIDING

Met die bekendstelling van kapitaalwinsbelasting in 2000 was belastingpligtiges en belastingadviseurs bekommerd oor die invloed daarvan op belasting- en boedelbeplanning. Daar is gevrees dat kapitaalwinsbelasting 'n groot impak op die belasting van trusts sou hê. Dit het dus ook aanleiding gegee tot die vraag of 'n trust steeds as 'n effektiewe hulpmiddel aangewend kan word in boedelbeplanning.

Om hierdie vraag te beantwoord word die werkstuk op die volgende wyse aangepak:

1. Die agtergrond van kapitaalwinsbelasting word ondersoek om te bepaal wat die invloed daarvan op die belasting van trusts is. Die aard van inkomste van 'n kapitale of nie-kapitale aard word ondersoek om te bepaal wanneer kapitaalwinsbelasting van toepassing sal wees. Sodoende word die omvang van transaksies wat deur kapitaalwinsbelasting beïnvloed sal word, vasgestel. Hiermee word bewys dat 'n groot faktor in die huidige belastingomgewing steeds is om te onderskei tussen inkomste van 'n kapitale of nie-kapitale aard. Daar word verwys na relevante regspraak en riglyne wat deur die hof neergelê is om hierdie onderskeid duideliker te maak.
2. In die tweede hoofstuk word die werking van kapitaalwinsbelasting ondersoek. Die invloed wat kapitaalwinsbelasting op die boedel van 'n gestorwe persoon het, word ook ondersoek.
3. In die derde hoofstuk word boedelbelasting ondersoek om te verstaan watter inkomste en bates onderhewig is aan boedelbelasting. Sodoende word die noodsaaklikheid van boedelbeplanning ook vasgestel.

4. In hoofstuk vier word die werking van trusts en die belastingadministrasie daarvan behandel. Die hantering van kapitaalwinste in 'n trust word ook ondersoek. Die verdeling van kapitaalwinste wat deur die trust aan die begunstigdes van die trust gerealiseer word, word ook ondersoek en deur middel van 'n voorbeeld geïllustreer. Die geleibuisbeginsel wat toegepas word tydens die verdeling van inkomste uit 'n trust word gedefinieer. Ondersoek word ingestel na die voordele wat 'n diskresionêre trust in boedelbeplanning kan hê.
5. Die ideale boedelplan word in die vyfde hoofstuk ondersoek. Die uitdagings wat vir die persone wat gemoeid is met die opstel van boedelplanne daargestel word, word ondersoek. Praktiese punte vir die opstel van 'n uitvoerbare boedelplan word oorweeg.
6. In hoofstuk ses word die belastingimplikasies van die verskeie “voertuie” wat beskikbaar is om beleggings te maak, ondersoek en deur middel van voorbeelde geïllustreer. Deur hierdie voorbeelde word gepoog om al die tipes belasting wat die effektiewe belastingkoers van hierdie strukture kan beïnvloed in ag te neem en te vergelyk. Die voorbeelde word op een feitestel gebaseer om vergelykbaarheid te verseker. 'n Samevatting van die onderskeie scenario's word ook gedoen.
7. In die finale hoofstuk word 'n gevolgtrekking gemaak. Daar word getoon of 'n trust steeds as 'n effektiewe beleggingsvoertuig aangewend kan word ná die inwerkingtreding van kapitaalwinstbelasting in 2001.

Hoofstuk 1: Agtergrond en werking van kapitaalwinsbelasting

1.1 AGTERGOND EN WERKING

Die Minister van Finansies, mnr. Trevor Manuel, het in sy begrotingstoespraak van 23 Februarie 2000 aangekondig dat kapitaalwinsbelasting voortaan deel sal vorm van Suid Afrika se belastingstelsel. Die aanvanklike implementeringsdatum daarvan was 1 April 2001. In sy begrotingstoespraak die daaropvolgende jaar het hy aangekondig dat die implementering daarvan uitgestel word tot 1 Oktober 2001. Dit het aanleiding gegee tot die Agste Bylae tot die Inkomstebelastingwet No. 58 van 1962 ("Agste Bylae"), wat in 2001 gepromulgeer is. Alhoewel kapitaalwinsbelasting 'n vreemde begrip vir belastingbetalers in Suid Afrika was, was dit nie 'n nuwe beginsel vir ons internasionale handelsvennote nie. Lande soos Australië en die Verenigde Koningryk, waarop ons wetgewing grootliks gebaseer is, beïnvloed deur Kanadese, VSA en Ierse wetgewing, het dit reeds vir dekades in hul belastingwetgewing vervat.

Die hoofrede vir die implementering van kapitaalwinsbelasting was om die "belastingbasis" in Suid Afrika te verbreed. Daar word aangevoer dat hierdie nie 'n belasting van rykdom of kapitaal as sulks is nie, aangesien dit uiteindelik slegs die kapitale winste belas en nie die onderliggende kapitale bate nie. Uit verskeie oorde word aangevoer dat hierdie kapitale winste dus nie verskil van enige ander inkomste nie en dat inflasie aanleiding gee tot die belasting van denkbeeldige winste en dus wel 'n element van kapitaal of rykdom belas. Sekere lande wat reeds kapitaalwinsbelasting ingestel het, het 'n inflasie-indeks in werking gestel om hierdie moontlike probleem aan te spreek. Die Suid-Afrikaanse wetgewer het aangedui dat, aangesien die effektiewe belastingkoerse van kapitaalwinsbelasting reeds laag is, relatief tot die normale inkomstebelastingkoerse, dit die uitwerking van inflasie-gebaseerde winste sal teenwerk (LexisNexis 2007:3).

Ingevolge Artikel 26 A van die Inkomstebelastingwet No. 58 van 1962 moet belasbare kapitaalwinste ingesluit word by die belasbare inkomste van 'n belastingpligtige.

“26 A. Insluiting van belasbare kapitaalwins in belasbare inkomste –

Daar word by die belasbare inkomste van 'n persoon vir die jaar van aanslag ingesluit die belasbare kapitaalwins van daardie persoon vir daardie jaar van aanslag, soos kragtens die Agste Bylae vasgestel.”

In terme van paragraaf 3 van die Agste Bylae word 'n kapitale wins as volg gedefinieer:

“3. Kapitaalwins. – ‘n Persoon se kapitaalwins vir ‘n jaar van aanslag is, ten opsigte van ‘n bate waarvoor beskik is -

(a) Gedurende sodanige jaar, gelyk aan die bedrag waarmee die opbrengs ontvang of toegeval ten opsigte van sodanige beskikking die basiskoste van sodanige bate oorskry; of...”

Soos reeds vroeër genoem, beloop die effektiewe belastingkoerse laer as die normale belastingkoerse. Paragraaf 10 van die Agste Bylae definieer die *belasbare kapitaalwinste* vir die jaar van aanslag. Hiervolgens word kapitale winste in die hande van verskillende belastingpligtiges teen verskillende “koerse” belas. In die algemeen word daar na Paragraaf 10 verwys as die insluitingsartikel wat op kapitaalwinste van toepassing is.

Huidig beloop hierdie belasbare gedeelte van die netto kapitale wins ingevolge paragraaf 10 soos volg:

- Individue en spesiale trusts 25%
- Enige ander geval 50%

Dit beteken dus dat die effektiewe belastingkoerse op kapitaalwinste die volgende sal wees:

- Individue	10% (teen die marginale koers van 40%)
- Maatskappye	14,5% (na 1 April 2008 14%)
- Beslote Korporasies	14,5% (na 1 April 2008 14%)
- Trusts	20% (spesiale trusts uitgesluit)

Voordat 'n wins egter deur paragraaf 10 van die Agste Bylae geraak word, moet bepaal word of die inkomste van 'n kapitale of nie-kapitale aard is.

Die Inkomstebelastingwet bevat nie 'n omskrywing vir die onderskeid tussen ontvangstes van 'n kapitale of nie-kapitale aard nie. Hierdie beginsel is al reeds in baie gevalle voor ons howe getoets en daar is reeds verskeie riglyne geformuleer om die vraagstuk van kapitale en nie-kapitale aard van ontvangstes te onderskei.

1.2 RIGLYNE DEUR DIE HOWE NEERGELÊ

Die riglyne reeds deur die Suid Afrikaanse howe neergelê, kan soos volg opgesom word:

1. Bedoeling.
2. *Quid pro quo*.
3. Skema van winsbejag met die uitvoering van 'n bedryf of besigheid.
4. Inkomste verdien deur kapitaal produktief aan te wend.

1.2.1 Bedoeling

Die bedoeling van die belastingpligtige is die vernaamste riglyn om in die bepaling van kapitale of nie-kapitale ontvangste by beide die verkryging en verkoop van 'n bate toe te pas. Tensy ander faktore bestaan wat kan bewys dat die bate as deel van 'n skema van winsbejag verkoop is, kan die bedoeling van die belastingpligtige deurslaggewend wees om te bepaal of die inkomste van 'n kapitale- of nie-kapitale aard is (Commissioner for Inland Revenue v Stott).

Die belastingpligtige kan een van twee bedoelings hê:

- beleggingsbedoeling (kapitaal van aard) of
- spekulatiewe bedoeling (nie-kapitaal van aard)

Daar kan egter nie net op die belastingpligtige se "*ipse dixit*" (sy woord) ten opsigte van sy bedoeling gesteun word nie. Gevolglik is ander riglyne ook met verloop van tyd geformuleer en toegepas om die presiese bedoeling van die belastingpligtige te help vasstel.

1.2.2 *Quid pro quo*

In die saak, Tuck v Commissioner for Inland Revenue, word die “*quid pro quo*” as ‘n riglyn of toets in die bepaling van inkomste as kapitale of nie-kapitale aard geag. Hierdie toets verwys na die teenprestasie wat die belastingpligtige gelewer het om die inkomste te kan verdien.

Daar moet spesifiek gekyk word na die werk, indien enige, wat die belastingpligtige gedoen het as teenprestasie (*quid pro quo*) vir die ontvangste. Die werk wat die belastingpligtige doen kan deel vorm van ‘n besigheid of ‘n onderneming wat hy bedryf. Die aanwending van kapitaal of die verhuring daarvan aan iemand anders kan ook as teenprestasie gegee word. Dit kan ook ‘n kombinasie van hierdie wees. Dit mag ook verder blyk uit die belastingpligtige se *quid pro quo* dat ‘n gedeelte van die inkomste kapitaal en ‘n ander gedeelte nie-kapitaal van aard is (Commissioner for Inland Revenue v Lever Bros and Another).

Gevolgtik gee die belastingpligtige se *quid pro quo* ‘n aanduiding van die aard van die transaksie om die onderskeid tussen kapitale of nie-kapitale aard te bepaal. Die teenprestasie kan ‘n aanduiding wees van die oorsprong of ontstaansrede van die bedrag wat ontvang is.

1.2.3 Skema van winsbejag met die uitvoering van ‘n bedryf of besigheid

Hierdie toets vereis dat die belastingpligtige ‘n transaksie aangegaan het met die uitsluitlike doel om winste oor die kort termyn te realiseer, of dat dit in die normale loop van sy bedrywighede plaasgevind het en deel vorm van sy dag-tot-dagbedrywighede.

Hierdie toets vereis dat die belastingpligtige die bedoeling moet hê om 'n besigheidstransaksie uit te voer met die uitsluitlike doel om 'n wins uit die verkoop te realiseer. Deur 'n bate te realiseer vir 'n hoër waarde is inkomste van 'n kapitale aard in teenstelling met die inkomste gegenereer deur 'n skema van winsbejag wat van 'n nie-kapitale aard is (Commissioner of Taxes v Booyens Estates, Ltd).

Gevolgtik gaan 'n skema van winsbejag opsigself nie genoeg wees om die opbrengs as nie-kapitaal van aard te bepaal nie, alhoewel, indien dit kan bewys word, dit as 'n sterk aanduiding kan dien in die bepaling van die belastingpligtige se werklike bedoeling. Die belastingpligtige moet egter ook in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid betrokke wees tesame met die skema van winsbejag.

Dieselfde geld dat die blote uitvoering van 'n bedryf of besigheid opsigself nie genoegsame bewys is van die bepaling van opbrengste as van 'n nie-kapitale aard nie. Weereens moet die uitvoering van 'n bedryf of besigheid saam met 'n skema van winsbejag oorweeg word.

1.2.4 Inkomste verdien deur kapitaal produktief aan te wend

Indien 'n persoon sy bates en hulpbronne tot sy beskikking in sy onderneming aanwend om inkomste te genereer kan dit 'n aanduiding wees dat daardie inkomste van 'n nie-kapitale aard sal wees. Dit kan dus 'n moontlike aanduiding wees dat die inkomste in die normale loop van die persoon se bedrywighede gegenereer is (Commissioner for Inland Revenue v Lydenburg Platinum Ltd).

Dus, indien 'n bate of kapitaal produktief aangewend word, sonder dat die proses van realisering van bate plaasvind en inkomste gevolglik verdien word, word die ontvangste geag van 'n nie-kapitale aard te wees. Daar moet egter ook in ag geneem word of die kapitaal of bate nie net teen 'n verhoogde waarde verkoop is nie, in welke geval die opbrengs kapitaal van aard mag wees (Commissioner of Taxes v Booysen Estates, Ltd).

Indien 'n bate gerealiseer word bloot as 'n verandering van 'n belegging is daar geen verskil in die kenmerke van die verhoogde waarde daarvan en die inkomste verdien deur die verkoop nie. Inkomste wat verdien word uit 'n skema van winsbejag, is inkomste verdien deur kapitaal produktief aan te wend en is van 'n nie-kapitale aard (Overseas Trust Corporation, Limited v Commissioner for Inland Revenue).

1.3 OMSTANDIGHEDE VIR DIE TOEPASSING VAN RIGLYNE

Die vraag is watter omstandighede moet bestaan voordat 'n riglyn geïdentifiseer kan word en toegepas kan word in die bepaling van inkomste van 'n kapitale of nie-kapitale aard. Hierdie omstandighede vir elke spesifieke riglyn kan soos volg saamgevat word:

1.3.1 Bedoeling

Aangesien die bedoeling van die belastingpligtige nie opsigself die enigste toets is om ontvangstes van inkomste van 'n kapitale of nie-kapitale aard te onderskei nie, kan die reeds genoemde addisionele riglyne die omstandighede ondersteun wat sal help om die belastingpligtige se werklike bedoeling te bepaal.

'n Belastingpligtige se bedoeling kon oorspronklik van 'n kapitale aard gewees het, maar hierdie bedoeling kon met verloop van tyd verander het na dié van 'n nie-kapitale aard. Byvoorbeeld, die belastingpligtige koop 'n bate aan met 'n beleggingsmotief, maar met verloop van tyd verkoop hy die bate met 'n spekulatiewe motief. 'n Verandering van die bedoeling van 'n belastingpligtige kan deur sekere omstandighede ondersteun word (Elandsheuwel Farming (Edms) Bpk v Sekretaris van Binnelandse Inkomste).

Soos reeds bespreek, kan die belastingpligtige se *ipse dixit* 'n aanduiding wees van sy bedoeling ten opsigte van of 'n transaksie vir beleggingsdoeleindes of spekulatiewe doeleindes aangegaan is en of die bedoeling verander het. Hierdie *ipse dixit* is egter nie voldoende nie en gevolglik moet verdere omstandighede oorweeg word om te bepaal of sy woord 'n ware weergawe is van die aard van die transaksie.

1.3.2 *Quid pro quo*

Soos reeds bespreek, kan die belastingpligtige se *quid pro quo* 'n aanduiding wees van die oorsprong van die transaksie. Watter omstandighede moet egter heers om die *quid pro quo*-riglyn toe te pas? Het die belastingpligtige 'n teenprestasie (werk) vir die inkomste gelever?

Indien wel, sal die toets toegepas kan word. Hierdie teenprestasie kan moontlik die oorsprong van die transaksie bepaal en gevolglik of die bedoeling van 'n kapitale of nie-kapitale aard is. Om die teenprestasie van die belastingpligtige te bepaal kan daar na die belastingpligtige se spesifieke plan met die uitvoering van die transaksie gekyk word (Tuck v Commissioner for Inland Revenue).

Elke saak moet egter op sy eie feite beoordeel word om die teenprestasie en gevolglike oorsprong van die transaksie te bepaal.

1.3.3 Skema van winsbejag met die uitvoering van 'n bedryf of besigheid

'n Spesifieke skema van winsbejag in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid kan 'n goeie aanduiding van die belastingpligtige se bedoeling weergee. Wat is egter die omstandighede wat moet heers om te bepaal of daar wel 'n skema van winsbejag in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid is?

Eerstens moet daarop gewys word dat 'n skema van winsbejag op sigself nie alleen as 'n toets of riglyn toegepas kan word nie, maar dat beide vereistes van 'skema van winsbejag' en 'in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid' van toepassing moet wees. Met alle realiserings van bates het 'n persoon tog die uitsluitlike doel om wins te maak, maar die vraag is of daar 'n skema was om hierdie wins te maak tesame met of dit in die uitvoering van die belastingpligtige se bedryf of besigheid was (Commissioner for Inland Revenue v Lydenburg Platinum Ltd).

Die belastingpligtige se bedoeling kan wees om wins na te jaag en gevolglik sal die ontvangste van 'n nie-kapitale aard wees. Die vraag is dus, sal die omgekeerde van toepassing wees indien daar nie 'n skema van winsbejag was nie? Sal die transaksie dan as kapitaal van aard geag word? Met hierdie vraag in gedagte word spesifieke riglyne toegepas.

Omstandighede wat moet heers om te bepaal of die belastingpligtige 'n skema van winsbejag het in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid kan soos volg opgesom en bespreek word:

1.3.3.1 Vaste- of bedryfskapitaal

Inkomste verdien deur bedryfskapitaal aan te wend dui daarop dat die transaksie normaalweg sal deel vorm van die persoon se normale bedrywighede en dus van 'n nie-kapitale aard sal wees. Inkomste wat verdien word deur vaste kapitaal aan te wend, byvoorbeeld huurinkomste, sal ook 'n aanduiding wees van inkomste van 'n nie-kapitale aard. Indien inkomste verdien word wanneer vaste kapitaal gerealiseer word, sal dit moontlik 'n aanduiding wees dat dit van 'n kapitale aard is.

Die verskil tussen vaste- of bedryfskapitaal kan as volg beskryf word: In die geval van vaste kapitaal is daar 'n element van permanentheid. Daar is dus 'n bedoeling om die betrokke bate min of meer permanent te hou met die doel dat dit inkomste moet voortbring. Die bedoeling met bedryfskapitaal daarenteen is om die betrokke bate voortdurend in kontant of ander goed om te sit. Dit kan ook in die proses van vervaardiging opgeneem word (Sekretaris van Binnelandse Inkomste v Aveling).

Gevolglik sal inkomste op vaste kapitaal geag kan word as kapitaal van aard en in die meeste gevalle sal inkomste op bedryfskapitaal geag kan word as nie-kapitaal van aard.

1.3.3.2 Periode waarvoor bate gehou is

Hoe langer die bate gehou word, hoe beter aanduiding kan dit wees dat die bate 'n kapitale bate is. Gevolglik sal wins daarop gemaak met die verkoop daarvan as kapitaal van aard geag word. Net so sal 'n bate wat vir 'n kort periode gehou word en verkoop word, dalk 'n aanduiding kan wees dat die belastingpligtige se bedoeling van 'n nie-kapitale aard is. Dit beteken egter nie dat 'n bate wat vir kort periodes gehou word, nie ook van 'n kapitale aard kan wees nie. Dit kan slegs 'n addisionele aanduiding wees van die belastingpligtige se bedoeling ten opsigte van die bate (Huxham & Haupt 2008:43).

1.3.3.3 Kontinuiteit van transaksies

Die faktor van kontinuiteit van transaksies kan meer tot voordeel van 'n individu wees as van 'n maatskappy (Commissioner for Inland Revenue v Lydenburg Platinum Ltd).

Die rede hiervoor is die feit dat indien 'n individu 'n enkeltransaksie aangaan, al was sy bedoeling van 'n nie-kapitale aard, dit meer in sy guns sal tel dat hy dit vir kapitale doeleindes gerealiseer het, in teenstelling met 'n maatskappy wat geag word 'n besigheidsentiteit te wees en vir die uitsluitlike doel gestig is om inkomste te realiseer. Alhoewel die maatskappy 'n transaksie van 'n kapitale aard kan aangaan, kan sy regsard teen hom tel weens sy kontinuïteit van transaksies, of in die geval van 'n enkeltransaksie, die tekort aan kontinuïteit (*Commissioner for Inland Revenue v Stott*).

1.3.3.4 Aard van belastingpligtige se besigheid

Die aard van die belastingpligtige se besigheid is 'n baie goeie aanduiding van sy bedoeling. Indien die belastingpligtige gewoonlik 'n sekere tipe transaksie uitvoer, gaan hy nie sommeer die teendeel kan bewys as hy byvoorbeeld handel dryf in eiendom en gevolglik eiendom verkoop wat volgens hom van 'n kapitale aard is nie.

As die omstandighede daarop dui dat die belastingpligtige 'n sekere besigheid bedryf, kan die toets van skema van winsbejag in die uitvoering van besigheidsbedrywighede goed toegepas word (*Crowe v Commissioner for Inland Revenue*).

1.3.3.5 Veelvuldige of herhalende transaksies

Indien die belastingpligtige gereeld 'n sekere bate koop en verkoop kan dit dalk 'n aanduiding wees dat die belastingpligtige dit as besigheid bedryf.

As bepaal moet word of hierdie koop en verkoop die belastingpligtige se besigheid is, moet gekyk word na die eiensortige eienskappe van die besigheid. Daar kan nie op

toevalligheid gesteun word nie, maar eerder op die herhaling van transaksies as omstandigheid wat moet heers om die geformuleerde riglyne toe te pas (Commissioner of Taxes v Booysen Estates, Ltd).

In die saak, Commissioner for Inland Revenue v Stott, word dit duidelik gestel dat een of twee geïsoleerde gevalle nie beskryf kan word as die uitvoering van 'n besigheid nie.

Die belastingpligtige kan egter ook net een transaksie uitvoer, maar indien hy met 'n skema van winsbejag besig is, kan dit vir hom moeilik wees om te bewys dat dit nie van 'n inkomste-aard is nie (Stephan v Commissioner for Inland Revenue).

1.3.3.6 Finansies

Hierdie omstandighede van die belastingpligtige se finansies kan ook 'n duidelike aanduiding wees van die belastingpligtige se werklike bedoeling met die koop en verkoop van 'n bate.

Byvoorbeeld, indien die belastingpligtige 'n bate koop met sy eie geld, kan dit daarop dui dat hy dit vir beleggingsdoeleindes doen, maar indien hy finansiering gebruik om die bate te koop, veral korttermynfinansiering, kan dit aandui dat dit vir spekulatiewe doeleindes aangegaan is (Huxham & Haupt 2008:43).

1.3.3.7 Aard van die bate

'n Bate se aard kan op sigself 'n aanduiding wees van of dit van 'n bedryskapitale aard of vaste kapitaal is. Hierdie aard van die bate kan egter 'n verdere aanduiding wees van kapitale of nie-kapitale aard (Huxham & Haupt, 2008:43).

Vir die toepassing van die riglyn, 'inkomste verdien deur kapitaal produktief aan te wend', moet die boom-en-vrugtebeginsel bestaan. Die boom sal die kapitale bate wees en die vrugte van die boom van 'n nie-kapitale aard. 'n Tipiese voorbeeld hiervan is die kapitaal wat by die bank belê word (die boom) en die rente (die vrugte) wat daarop verdien word. Gevolglik sal die rente van 'n nie-kapitale aard wees.

Daar kan egter nie bloot op bogenoemde feite of omstandighede gesteun word as vaste toetse vir die bepaling van die belastingpligtige se bedoeling nie. Hierdie is bloot omstandighede wat kan bestaan om die riglyne toe te pas (Commissioner for Inland Revenue v Paul). Elke saak sal op sy eie meriete beoordeel moet word op grond van die spesifieke feite.

1.4 SUBJEKTIEWE EN OBJEKTIEWE OORDEEL

Die belastingpligtige se bedoeling ten opsigte van die koop en verkoop van 'n bate, en baie belangrik, sy *ipse dixit*, is 'n subjektiewe oordeel vir die howe. Dit kan egter nie voldoende wees nie, aangesien daar geen onafhanklikheid in die geval van 'n subjektiewe mening is nie.

Gevolgtrek moet 'n objektiewe oordeel ook toegepas word. Hierdie objektiewe grondslag kan as addisionele staving dien vir die subjektiewe weergawe. Met die objektiewe grondslag word spesifiek na die feite gekyk en streng na wat die wet sê.

Die riglyne, 'skema van winsbejag in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid' asook 'inkomste verdien deur kapitaal produktief aan te wend', is albei subjektiewe riglyne. Die omstandighede wat moet heers om hierdie riglyne te kan toepas, is die objektiewe grondslae wat moet bestaan om die subjektiewe riglyne te verifieer in die bepaling van die belastingpligtige se werklike bedoeling.

Die feite van die saak word oorweeg, ontleed en die riglyne van toepassing gemaak op die spesifieke omstandighede van die saak. Aangesien die omstandighede van elke saak met behulp van die voorafgaande riglyne in ag geneem word, kan bepaal word wat die belastingpligtige se ware bedoeling was.

Hierdie objektiewe omstandighede moet toegepas word, aangesien dit maar eerder die feite ondersoek sodat 'n beter mening gevorm kan word.

Uit die artikel van Broomberg, "The Taxation of Profits on Property Transactions" 1972 The South African Law Journal 445 is daar vyf objektiewe toetse vir inkomste.

Hierdie vyf toeste en die beskrywing van elke toets kan as volg opgesom word:

1.4.1 Die aard van die ontvangste

Die vorm waarin die belastingpligtige die vergoeding ontvang as teenprestasie vir sy eiendom kan bepalend wees tydens die berekening van sy belastingaanspreeklikheid.

1.4.2 Die aard van die bate verkoop

Wanneer die vrugte (*fructus*) van 'n bate verkoop word, sal die inkomste van 'n nie-kapitale aard wees. In teenstelling daarmee sal die inkomste gegenereer van die verkoop van die “boom” van 'n kapitale aard wees.

1.4.3 Die funksie van die transaksie

Commissioner for Inland Revenue v Brooks het bewys dat selfs 'n testamentêre bemaking, wat onder normale omstandighede van 'n kapitale aard sal wees, inkomste van 'n nie-kapitale aard kan verteenwoordig wanneer die funksie van die bemaking vergoeding vir dienste gelever deur die ontvanger daarvan verteenwoordig.

1.4.4 Die wyse van verkoop

Die verkoop van 'n bate, normaalweg van 'n kapitale aard, kan inkomste van 'n nie-kapitale aard verteenwoordig indien dit as deel van die normale besigheidsaktiwiteite van die belastingpligtige gerealiseer word, of indien hy 'n besigheid bedryf deur die realisasie daarvan.

1.4.5 Die regsaard van die transaksie

Wanneer 'n kontrak binne die raamwerk van 'n spesifieke regsvorm, soos byvoorbeeld 'n huurooreenkoms of 'n rentedraende belegging, val, sal die inkomste wat daaruit voortvloei daaraan gekoppel wees. In die voorbeelde genoem sal dit van 'n nie-kapitale aard wees ongeag die bedoeling van die belastingpligtige.

1.5 BENADERING GEVOLG DEUR HOWE

Die howe se benadering ten opsigte van die belastingpligtige se verklaring aangaande sy bedoeling met 'n spesifieke handeling word soos volg neergelê:

Die aard van die transaksie en die spesifieke feite word altyd eers bepaal voordat enige riglyne toegepas kan word, aangesien die inkomste verdien met die verkoop van 'n bate van 'n kapitale of nie-kapitale aard kan wees afhangende van die omstandighede (Overseas Trust Corporation Ltd v Commissioner for Inland Revenue).

Nadat die ware feite van elke saak vasgestel is, kan die bepaling van die Inkomstebelastingwet daarop toegepas word (Commissioner for Inland Revenue v George Forest Timber Company Limited).

Die hof volg die geformuleerde riglyne om hom te steun in sy bepaling ten opsigte van die belastingpligtige se werklike bedoeling. Aangesien hierdie riglyne reeds bespreek is, word daar nou verdere benaderings, wat deur die howe gevolg word, bespreek.

1.5.1 Die tweeledige bedoeling van die belastingpligtige

Die belastingpligtige kon met die koop en verkoop van sy bate meer as een bedoeling gehad het, een van kapitale en 'n ander van nie-kapitale aard. In hierdie geval volg die hof die benadering om die mees dominante bedoeling as die vernaamste bedoeling te ag op grond van die feite in die saak (Commissioner for Inland Revenue v Paul).

Hier kan nie staat gemaak word op die belastingpligtige se woord alleen nie en die hof maak gebruik van die omstandighede en spesifieke feite van die saak om sy mening te vorm en te staaf.

1.5.2 Die belastingpligtige se besigheid

Een van die benaderings wat die hof ook volg in die formulering van die riglyn, nl. 'n skema van winsbejag in die uitvoering van 'n bedryf of besigheid, is in die bepaling van die belastingpligtige se besigheid. Hierdie benadering kom duidelik uit die saak, *Stephan v Commissioner for Inland Revenue*. Die benadering gevolg deur die hof was dat die belastingpligtige se transaksies nie nodig is vir die bewys van 'n besigheid nie; dit moet slegs die aard van 'n besigheid hê.

1.5.3 Herhaling van transaksies vs 'n enkeltransaksie

Hier volg die hof die benadering soos gevolg in die saak *Commissioner for Inland Revenue v Pick 'n Pay Employee Share Purchase Trust*. Afgesien van die feit dat herhalende transaksies kenmerkend is van 'n besigheid, moet daar steeds bepaal word of die doel daarvan was om wins te maak, met ander woorde dat dit deel was van 'n skema van winsbejag.

Gevolglik kan 'n enkeltransaksie ook 'n aanduiding van inkomstebedoeling wees, mits dit met die uitsluitlike doel gedoen is om wins na te jaag.

1.6 UITGANGSPUNTE GEVOLG DEUR HOWE

Een van die uitgangspunte wat die howe by die formulering van die onderskeie riglyne volg, is om onderskeid te maak tussen die kapitaal en die vrugte (*fructus*). Die vrugte van die kapitaal is van 'n nie-kapitale aard (Crowe v Commissioner for Inland Revenue).

Hierdie genoemde uitgangspunt kan dus die riglyn van, inkomste verdien uit kapitaal produktief aangewend, die beste beskryf en formuleer.

'n Ander uitgangspunt gevolg deur die howe, is vir die bepaling van die *quid pro quo* van die belastingpligtige. Maritz J beskryf dit goed in die saak, Commissioner for Inland Revenue v Visser, as:

"'Income' may also be described as the product of a man's wits and energy, and it seems to me impossible to avoid the conclusion that, on the facts of this case, the consideration received by the respondent was a product of his wits and energy." Verder aangehaal: *"His profession may then be linked to a tree, and his earnings from his profession to the fruit of the tree."*

'n Verdere uitgangspunt gevolg deur die howe is die sogenaamde vervangingstoets. 'n Tipiese voorbeeld waar die vervangingstoets toegepas sal word, is by skadevergoeding wat ontvang word met die verlies van 'n inkomste- of van 'n kapitale bate. Hier word dan spesifiek gekyk na die boom-en-vrugte-beginsel. Is die boom vervang? Indien ja, is die skadevergoeding ontvang van 'n kapitale aard, indien die vrugte vervang is met die skadevergoedingseis, word die ontvangste geag van 'n nie-kapitale aard te wees (Estate A G Bourke v Commissioner for Inland Revenue).

1.7 WAARDE-OORDEEL DEUR HOWE GEFEL

Die riglyne neergelê en geformuleer deur die howe kom neer op 'n waarde-oordeel indien slegs na die bedoeling van die belastingpligtige gekyk word en nie na die omliggende feite en omstandighede wat sy bedoeling staaf nie.

In die saak van Commissioner for Inland Revenue v Paul het die belastingpligtige meer as een bedoeling gehad met die verkoop van sy bate. Die howe fel dus 'n waarde-oordeel om te bepaal watter bedoeling die mees dominante bedoeling is. Hierdie waarde-oordeel kan as 'n subjektiewe grondslag vir die bepaling van inkomste- of kapitale aard van die feite van die saak gesien word, aangesien die howe 'n oordeel fel op grond van hulle menings en nie op grond van die spesifieke feite van die saak nie.

Dit is dus ook belangrik om daarop te let dat 'n belastingpligtige 'n sekondêre doel of aktiwiteit kan hê in sy besigheid en dat hierdie doel of aktiwiteite deel vorm van sy besigheid en net so belangrik is soos sy dominante bedoeling. Hierdie bepalings is alles 'n kwessie van graad en elke saak moet op meriete beoordeel word (Natal Estates Ltd v Secretary for Inland Revenue).

1.8 GEEN AANDUIDING VAN DIE OMSTANDIGHEDEN WAARIN DIE GEFORMULEERDE RIGLYNE TOEPASSING VIND NIE

South African Revenue Service v Catherine Marcia Wyner is een van die sake waar daar geen aanduiding was van omstandighede nie. Nietemin het die riglyne deur die hof neergelê, toepassing gevind. Hierdie omstandighede waarna verwys word, is die omstandighede wat aandui of 'n belastingpligtige 'n besigheid bedryf of nie.

Die hof het bevind dat C M Wyner se bedoeling inkomste van aard was bloot omdat daar 'n skema van winsbejag was. Hierdie skema van winsbejag was op sigself voldoende en daar is nie verder gekyk of sy 'n besigheid bedryf het tesame met 'n skema van winsbejag nie. Soos aangehaal uit die saak:

“On the face of it this was a scheme of profit-making as described by Corbett JA in the Elandsheuwel case.”

Daar kan aangevoer word dat die blote feit dat dit slegs 'n eenmalige transaksie is nie beteken 'n besigheid word nie bedryf nie, maar dat die transaksie die aard van 'n besigheidstransaksie het.

Hoofstuk 2: Die Werking van Kapitaalwinsbelasting

Kapitaalwinsbelasting word gehef op alle kapitaalwinste wat na die inwerkingtreding van die wetgewing (1 Oktober 2001) gerealiseer word. Dit beteken dat slegs die “kapitaalgroei” sedert 1 Oktober 2001 belasbaar sal wees by die realisering van ‘n bate. Die Agste Bylae bepaal, in paragraaf 3, dat die bedrag waarmee die opbrengs die basiskoste van sodanige bate oorskry, die sogenaamde kapitale wins daarstel wat ingesluit moet word by die belastingpligtige se belasbare inkomste (Huxham & Haupt 2008:710).

2.1 BEPALING VAN DIE BASISKOSTE

2.1.1 Voor 1 Oktober 2001 – bates

Die Agste Bylae maak voorsiening vir drie metodes om die basiskoste van ‘n kapitale bate op 1 Oktober 2001 te bepaal, om sodoende vas te stel wat die belasbare kapitaalwins gerealiseer na 1 Oktober 2001 sal wees (LexisNexis Butterworths 2007:31).

Die drie metodes tot ‘n belastingpligtige se beskikking is:

- Vaststelling van markwaarde op 1 Oktober 2001;
- Tydtoedelingsmetode;
- 20% van opbrengs-metode;

Indien die markwaarde van ‘n item gebruik word, moes hierdie waardasie egter reeds teen 30 September 2004 verkry gewees het (LexisNexis Butterworths 2007:32).

Die tydtoedelingsmetode koppel die winste aan die aantal jare wat die bate gehou is voor en na 1 Oktober 2001 en ‘n toedeling van die winste word op ‘n jaarlikse grondslag gemaak (LexisNexis Butterworths 2007:37).

Die derde metode ag die basiskoste gelyk aan 20% van die opbrengs nadat 'n bedrag van die opbrengs afgetrek is wat gelyk is aan die toelaatbare onkoste ingevolge paragraaf 20, wat op of na 1 Oktober 2001 aangegaan is. Dus sal 80% van die opbrengs onderhewig wees aan kapitaalwinsbelasting (LexisNexis Butterworths 2007:33). Hierdie metode mag dalk nie na 'n gewenste alternatief klink nie, maar kan in die toekoms wel voordelig wees indien kapitale bates oor lang periodes gehou word.

Indien 'n belastingpligtige 'n eiendom op 1 Oktober 2000 vir R250 000 gekoop het en die markwaarde van die eiendom op 1 Oktober 2001 R300 000 beloop het, sal hierdie metode meer voordelig wees om die basiskoste te bepaal indien die eiendom in die toekoms vir meer as R1 500 000 verkoop word (20% van R1 500 000 = R300 000).

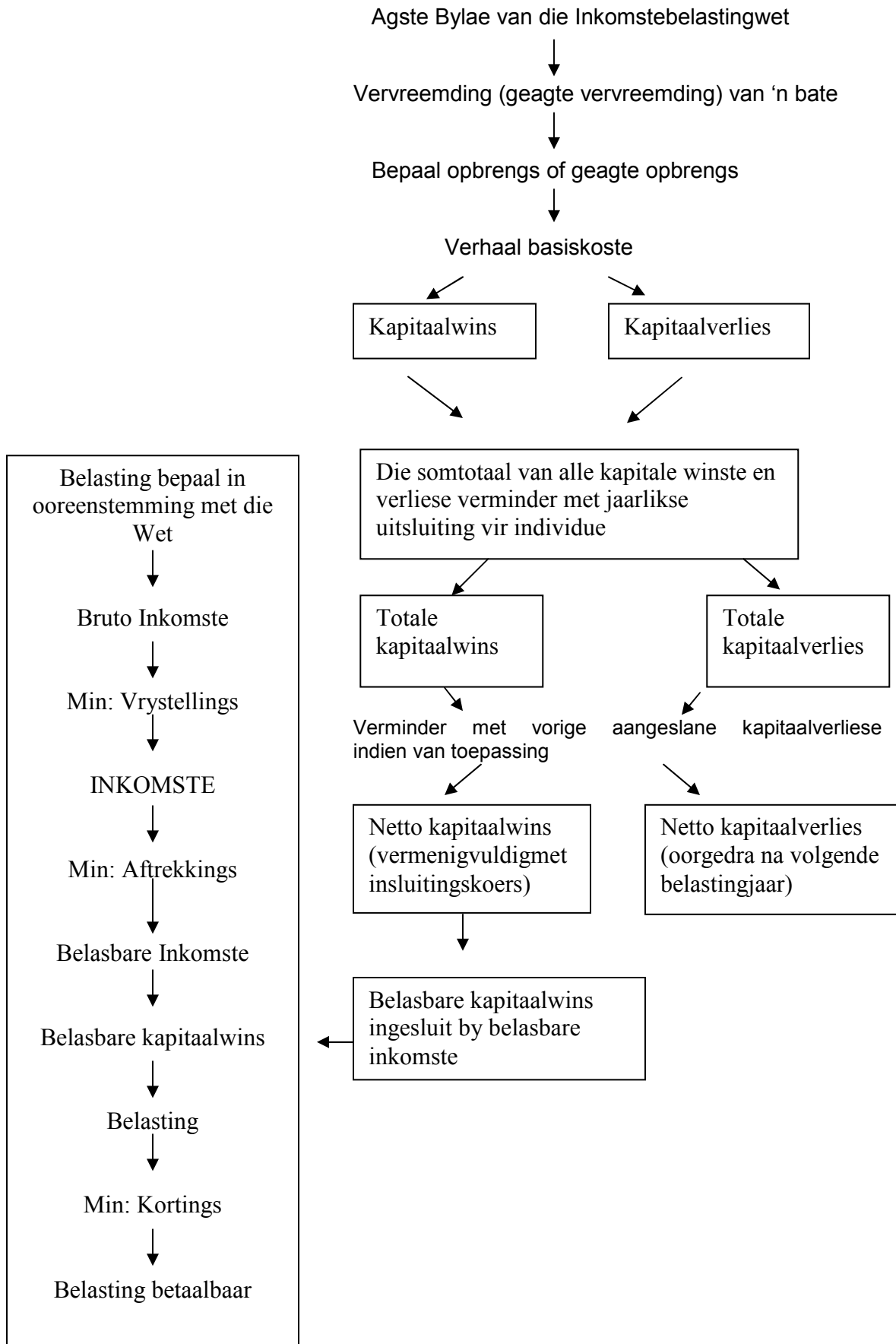
2.1.2 Na 1 Oktober 2001 – bates

Vir enige bate wat na 1 Oktober 2001 aangekoop word, sal die basiskoste gelyk wees aan die toelaatbare onkoste ingevolge paragraaf 20 van die Agste Bylae (Huxham & Haupt 2008:730).

2.2 BEPALING VAN DIE BELASBARE KAPITAALWINSTE

Die berekening van die belasbare kapitaalwinste en die insluiting daarvan kan deur die volgende diagram voorgestel word:

Diagram 2.1: Berekening van kapitaalwinstbelasting (Goodall & King 2006:50)

Die belasbare gedeelte van enige kapitaalwinste word ingesluit by belasbare inkomste en vorm nie deel van inkomste soos omskryf in die Inkomstebelastingwet nie (Huxham & Haupt 2008:7). Dit het tot gevolg dat belasbare kapitaalwinste nie in ag geneem word tydens die bepaling van die aftrekkings vir aftreevoordele of vir enige aftrekking wat geëis word in die voortbrenging van inkomste nie (Huxham & Haupt 2008:127). Dit word egter in ag geneem tydens die bepaling van die beperking op die aftrekbare gedeelte van skenkings in terme van Artikel 18A en die die bepaling van mediese onkoste wat aftrekbaar is in terme van Artikel 18 (Huxham & Haupt 2008:207).

Dit is dus tot voordeel van die belastingpligtige, aangesien dit die perk verhoog ten opsigte van Artikel 18A wat die aftrekbare gedeelte van toelaatbare skenkings bepaal. Dit is egter tot nadeel van die belastingpligtige wanneer die aftrekbare gedeelte van mediese uitgawes bepaal word in terme van Artikel 18, aangesien dit die oorskot van kwalifiserende mediese kostes bo 7,5% van belasbare inkomste verminder.

Enige netto kapitaalverliese word nie by die bepaling van 'n persoon se belasbare inkomste ingesluit nie, met ander woorde, kapitaalverliese kan nie verreken word teen ander inkomstes nie. Netto kapitaalverliese word oorgedra na die daaropvolgende jaar van aanslag waar dit verreken word teen belasbare kapitaalwinste. Kapitaalverliese word ook nie met die insluitingstarief (25% of 50%) vermenigvuldig wanneer die netto bedrag wat oorgedra word, bereken word nie (Huxham & Haupt 2008:710).

Enige vasgestelde verliese kan egter teen die belasbare gedeelte van kapitaalwinste verreken word alvorens die belasbare inkomste vir die betrokke jaar bepaal word (Goodall & King 2006:86).

2.3 GESTORWE PERSONE

Paragraaf 40 (1) van die Agste Bylae maak daarvoor voorsiening dat 'n gestorwe persoon geag word om oor al sy bates te beskik het aan sy bestorwe boedel by datum van dood. Die opbrengs word geag die markwaarde op datum van dood te wees. Van hierdie geagte opbrengs kan die basiskoste van die betrokke bates afgetrek word ten einde die kapitaalwins op datum van dood te bereken (Steenkamp 2004:22). Dus het kapitaalwinsbelasting 'n invloed op boedelbeplanning.

Die paragraaf lui as volg:

Par 40. (1) 'n Oorlede persoon moet geag word oor sy of haar bates te beskik het, behalwe –

- (a) bates oorgedra aan die langsewende gade van daardie oorlede persoon soos in paragraaf 67(2)(a) beoog;*
- (b) bates bemaak aan 'n goedgekeurde openbare weldaadsorganisasie soos in paragraaf 62 beoog; of*
- (c) 'n langtermynversekeringspolis van die oorledene wat indien die opbrengs van die polis ontvang sou gewees het deur of toegeval het aan die oorledene, die kapitaalwins of kapitaalverlies vasgestel ten opsigte van daardie beskikking kragtens paragraaf 55 verontagsaam sou word,*

aan sy of haar bestorwe boedel vir 'n opbrengs gelyk aan die markwaarde van daardie bate soos op die datum van daardie persoon se dood, en die bestorwe boedel moet geag word as daardie bate te verkry het teen 'n koste gelyk aan daardie markwaarde.

2.4 JAARLIKSE UITSLUITING

Die afgestorwe persoon ontvang 'n jaarlikse uitsluiting van R120 000. Normaalweg ontvang 'n natuurlike persoon tans 'n jaarlikse uitsluiting van R16 000. Die jaarlikse uitsluiting verminder die kapitaalwinsbelasting wat deur 'n natuurlike persoon gerealiseer word alvorens die insluitingstarief toegepas word om die bedrag te bepaal wat ingesluit word by die belasbare inkomste van 'n persoon. Die jaarlikse uitsluiting word ook toegepas om die netto kapitaalverliese wat oorgedra word na die daaropvolgende belastingjaar te bepaal (Huxham & Haupt 2008:706).

2.5 UITWERKING OP DIE BOEDELPLAN

Kapitaalwinsbelastingwetgewing het tot gevolg dat wanneer 'n persoon tot sterwe kom, daar nou 'n addisionele las op die boedel van die oorledene rus, naamlik die betaling van kapitaalwinsbelasting. Hierdie aspek moet dus nou ook in ag geneem word tydens boedelbeplanning (Huxham & Haupt 2008:722).

Wanneer die boedel oor enige bate beskik, sal die boedel ook onderhewig wees aan kapitaalwinsbelasting. Paragraaf 40(3) bepaal dat vir doeleindes van die Agste Bylae die boedel van 'n afgestorwe persoon op 'n manier hanteer moet word asof die bate deur die persoon self beskik is. Dit beteken dat dieselfde insluitingstariewe, jaarlikse uitsluitings en ander voordele, soos primêre-woningkortings, deur die boedel benut kan word. Die basiskoste van die bates van die boedel is egter die markwaarde van die bates op die dag van afsterwe toe die bates geag beskik te word aan die boedel (Huxham & Haupt 2008:722).

Indien enige bate egter bemaak word aan 'n erfgenaam, anders as die langsewende eggenoot, word daardie bate geag beskik te wees gelyk aan die basiskoste van daardie bate, synde die markwaarde daarvan op die datum van afsterwe. Indien die erfgenaam egter op 'n latere stadium oor daardie bate beskik, sal enige kapitaalwins bereken word deur die markwaarde daarvan ten tye van afsterwe af te trek van die opbrengs met die verkoop van sodanige bate.

Enige bate wat deur die boedel bemaak word aan die langsewende eggenoot is nie onderhewig aan kapitaalwinsbelasting ten tye van afsterwe van die persoon nie. Indien die langsewende eggenoot oor die bate beskik, sal die basiskoste van sodanige bate gelyk geag word aan die basiskoste van die afgestorwe persoon. Dit beteken dat enige kapitaalwins wat betrekking het op bates wat oorgemaak word aan die langsewende eggenoot, uitgestel word tot die langsewende eggenoot daarvoor beskik (Steenkamp 2004:22).

Hoofstuk 3: Boedelbelasting

3.1 RAAMWERK VAN BOEDELBELASTING

Suid Afrika beskik nie oor 'n welvaart- of rykdombelasting nie, maar boedelbelasting kan moontlik tesame met kapitaalwinsbelasting beskou word as 'n welvaart- of rykdombelasting. Boedelbelasting word in terme van die Boedelbelastingwet Wet 45 van 1955 gehef op die belasbare bedrag van die boedel. Boedelbelasting word huidig teen 'n vasgestelde koers van 20% gehef (Stein 2004:1).

Die belasbare bedrag van 'n persoon se boedel sal grootliks bepaal word deur waar daardie persoon woonagtig was, aangesien die Boedelbelastingwet geen omskrywing van die woord *inwoner* bevat nie. Dit het tot gevolg dat alle bates wat in Suid Afrika geleë is, onderhewig sal wees aan boedelbelasting. Wanneer die totale boedelwaarde van 'n inwoner bereken word, moet alle bates van sodanige persoon ingesluit word, ongeag of dit in die buiteland geleë is (Stein 2004:2).

Belastings wat ten tye van die persoon se oorlye in die buiteland betaal word, kan wel as 'n aftrekking teen die persoon se boedelbelastingaanspreeklikheid geëis word, behalwe as daar 'n dubbelbelastingooreenkoms met daardie betrokke land bestaan. Die bedrag wat as 'n aftrekking toegelaat word, is egter beperk tot wat die boedelbelasting op daardie bate in Suid Afrika sou beloop het indien dit hier aan boedelbelasting onderhewig sou wees. Enige bates van 'n nie-inwoner wat in Suid Afrika geleë is, sal egter ook onderhewig wees aan boedelbelasting in Suid Afrika (Steenkamp 2004:5).

Die bepalinge van die Boedelbelastingwet kan as volg opgesom word:

Diagram 3.1: Bepalings van Boedelbelastingwet

	Eiendom - a 3(2)	XXX
<i>Plus:</i>	Geagte eiendom - a 3(3)	XXX
	BRUTO WAARDE VAN EIENDOM	XXX
<i>Min:</i>	Aftrekkings - a 4	(XXX)
	NETTO WAARDE VAN BOEDEL	XXX
<i>Min:</i>	Korting - a 4A	(XXX)
	BELASBARE BEDRAG VAN BOEDEL	XXX

In terme van artikel 2 van die Boedelbelastingwet word boedelbelasting gehef teen 'n koers van 20% op die belasbare bedrag van die boedel (Huxham & Haupt 2008:633 en Steenkamp 2004:5).

3.2 BRUTO WAARDE VAN EIENDOM

Ten einde die bruto waarde van die eiendom van 'n boedel te bepaal moet eerstens vasgestel word wat alles ingesluit word as *eiendom* ten tye van afsterwe van 'n persoon (Pricewaterhouse Coopers 2006). Eiendom beteken enige reg op goed, hetsy roerend of onroerend, liggaamlik of onliggaamlik. Dit sluit dus in die eienaarskap van eiendom asook die reg tot gebruik van enige eiendom. *Geagte eiendom* word omskryf as eiendom wat nie bestaan het ten tye van afsterwe van 'n persoon nie.

3.2.1 Eiendom

Die volgende sal as eiendom ingesluit word by die boedel van 'n persoon (Huxham & Haupt 2008:633):

- Al sy of haar wêreldwye eiendom.
- Fidusiêre, vruggebruik- of ander dergelike reg op eiendom.
- Annuïteite waarmee goed beswaar is.
- Alle annuïteite wat ander persone toeval ten tye van sy of haar oorlye.

3.2.2 Geagte eiendom

Die volgende items sal geag word die eiendom van 'n persoon te wees ten tye van oorlye al het die reg tot die eiendom nie by datum van dood bestaan nie (Huxham & Haupt 2008:636):

- Versekeringspolis.
- Betalings uit pensioen- en ander fondse by die dood van die oorledene.
- Eiendom geskenk deur die oorledene ingevolge 'n skenking wat vrygestel was van skenkingsbelasting volgens A56(1)(c) of (d) van die Inkomstebelastingwet.
- Enige eis teen die oorledene se gade in terme van A 3 van die Wet op Huweliksgoedere 88 van 1984.

- Eiendom waaroor die oorledene bevoeg was om onmiddelik voor sy oorlye te beskik tot sy eie voordeel of die voordeel van sy boedel.

Die waarde waarteen eiendom vir doeleindes van boedelbelasting in 'n boedel ingebring word, kan soos volg opgesom word (Steenkamp 2004:6):

- Indien die eiendom deur die eksekuteur verkoop word ingevolge 'n bona fide-verkoopsooreenkoms, die verkkoopprys.
- Vruggebruik, jaargelde, ensovoorts: normaalweg die jaarlikse waarde gekapitaliseer oor die lewensverwagting van die persoon aan wie die reg toeval.
- Aandele in ongenoteerde maatskappye (selfs indien dit deur die eksekuteur verkoop word): waarde op datum van dood sonder inagneming van enige beperkte reg wat aan die aandele gekoppel is.
- Onroerende eiendom waarop bona fide-boerderyonderneming in die Republiek bedryf word: na die keuse van die eksekuteur die billike waarde daarvan of die sogenaamde Landbankwaarde.
- Ander bates: die billikemarkwaarde daarvan op datum van dood.

3.3 NETTO WAARDE VAN DIE BOEDEL

Artikel 4 van die Boedelbelastingwet bepaal die aftrekkings wat toelaatbaar is teen die bruto waarde van die boedel ten einde die netto waarde van die boedel te bepaal. Hierdie aftrekkings kan in kort as volg opgesom word (Pricewaterhouse Coopers 2006:315; Stein 2004:69; Steenkamp 2004:13; Huxham & Haupt 2008:639):

- Sterfbed-, begrafnis- en gedenksteenkosse wat deur die Kommissaris as redelik beskou word.
- Uitstaande skulde aan Suid-Afrikaanse krediteure van die oorledene. Hierby ingesluit is enige belastinge wat nog verskuldig is ten tye van oorlye van die persoon asook enige kapitaalwinsbelastingaanspreeklikheid wat ontstaan het ten tye van die persoon se oorlye.
- Kosse met betrekking tot die administrasie en likwidasie van die boedel wat deur die Meester van die Hooggeregshof toegelaat word, insluitend die eksekuteursfooie van 3,5% van die bruto waarde van die boedel.
- Onkosse aangaande om die vereistes van die Meester van die Hooggeregshof na te kom. Dit sluit egter alle kosse uit wat reeds toegelaat is met betrekking tot die administrasie en likwidasie van die boedel.
- Buitelandse eiendom wat verkry is deur die oorledene voor hy die eerste keer 'n inwoner geword het of verkry het as 'n skenking vanaf 'n buitelandse of geërf het van 'n buitelandse. Buitelandse eiendom wat verkry is uit die opbrengste van bogenoemde kwalifiseer ook as 'n aftrekking.

- Uitstaande skulde ten opsigte van krediteure in die buiteland. Sodanige skulde kan slegs as 'n aftrekking geëis word indien dit verband hou met 'n bate wat reeds as eiendom in die bruto waarde van die eiendom ingesluit is.
- Die waarde van enige eiendom wat by die boedel ingesluit is en nie reeds ingevolge A 4 toegelaat is as aftrekking nie, wat aan 'n openbare weldaadorganisasie, ander instelling, raad of liggaam, wat in terme van A 10(1)(cA)(i) van die Inkomstebelastingwet van belasting vrygestel is, of aan die Staat of enige munisipaliteit binne die Republiek in terme van die oorledene se testament toeval.
- Verbeteringe aan eiendom aangebring deur begunstigde wat die waarde van daardie eiendom verhoog het. Hierdie verbeteringe moes tydens die leeftyd van die oorledene aangegaan wees met die toestemming van die oorledene.
- Verbeteringe aan eiendom, onderhewig aan 'n gebruiksreg, deur die persoon wat by die dood van die oorledene bevoordeel word wat die waarde van sodanige gebruiksreg verhoog het. Hierdie verbeteringe moes tydens die leeftyd van die oorledene aangegaan wees met die toestemming van die oorledene.
- Enige eis teen die oorledene se boedel deur die oorledene se gade in terme van A 3 van die Wet op Huweliksgoedere 88 van 1984.
- By die dood van oorlewende gade is geen boedelbelasting gehef op enige vruggebruik of derglike reg, of 'n reg op 'n jaargeld waarmee goed beswaar is ingevolge a 3(2)(a) geskep deur 'n vooroorlede gade van die oorlede gade, as die betrokke eiendom oorspronklik ingesluit was by die boedel van die vooroorlede gade.
- Indien enige boeke, skilderye, beeldhouwerk of ander kunswerk ingevolge 'n notariële akte vir 'n tydperk van nie minder as 30 jaar aan die Staat of enige plaaslike bestuur binne die Republiek geleen word.

- Eiendom wat aan die langsliewende gade toeval in terme van die oorledene se testament.

3.4 ARTIKEL 4 A KORTING

Die belasbare deel van die boedel word bereken deur 'n primêre korting van die *netto waarde van die boedel* af te trek. Hierdie bedrag is 'n vasgestelde bedrag en beloop tans R3,5 miljoen ingevolge Art 4 A van die Boedelbelastingwet (Stein 2004:7; Huxham & Haupt 2008:643). Die primêre korting word op 'n gereelde basis deur die Minister van Finansies hersien en enige verandering hieraan word jaarliks in sy begrotings toespraak deurgegee.

Alhoewel boedelbelasting nie as 'n rykdom- of welvaartbelasting beskou word nie, is dit duidelik dat slegs persone met 'n netto boedelwaarde van meer as R3,5 miljoen aan boedelbelasting onderhewig sal wees.

Aangesien die primêre korting op 'n gereelde basis hersien word, dra dit ook by tot die belangrikheid daarvan vir elke persoon om sy/haar boedelplan op 'n gereelde basis te hersien.

Hoofstuk 4: Trusts

Artikel 1 van die Inkomstebelastingwet omskryf 'n trust as volg:

Enige trustfonds bestaande uit kontant of ander bates wat geadministreer en beheer word deur 'n persoon wat optree in 'n vertrouenswaardige kapasiteit, waar sodanige persoon aangestel is deur 'n trustakte of deur 'n ooreenkoms of deur 'n testament van 'n oorlede persoon.

'n Trust kan egter as 'n kontrak tussen die oprigter daarvan en die trustees van sodanige trust ten bate van die begunstigdes beskryf word. Hierdie verhouding word in die trustakte omskryf as verteenwoordigend van die kontrak tussen die oprigter en die trustees.. 'n Afskrif van die trustakte moet by die Meester van die Hooggeregshof ingedien word in die distrik waar die trustbates geleë is. Die Meester sal op sy beurt 'n meestersertifikaat uitreik wat die name van die trustees bevat. Dit dien as die amptelike dokument wat bevestig dat die trust geregistreer is (Steenkamp 2004:28).

Twee tipes regte word deur die gebruik van 'n trust tot voordeel van die begunstigdes geskep, soos deur die trustakte bepaal word:

4.1 GEVESTIGDE REG.

'n Gevestigde reg beteken dat 'n bate en die inkomste wat deur so 'n bate gegenereer word aan 'n sekere begunstigde toeval vanweë die reg. In hierdie geval administreer die trustees slegs die bate en die gekoppelde inkomste namens die begunstigde (Steenkamp 2004: 30).

4.2 VOORWAADELIKE REG / DISKRESIONÊRE REG.

Dit beteken dat geen begunstigde 'n reg tot enige bate of inkomste het nie tensy die trustees besluit om die bate of inkomste na hulle uitsluitlike diskresie aan die begunstigde toe te ken (Steenkamp 2004: 30).

4.3 WETSARTIKELS

4.3.1 Artikel 25B

Die belangrikste artikel in die Inkomstebelastingwet wat verband hou met trusts is artikel 25B. Hierdie artikel bepaal dat indien enige inkomste gerealiseer deur 'n bate waaroor 'n begunstigde 'n gevestigde reg het, daardie inkomste in die hande van daardie begunstigde belas word. In enige ander geval sal die inkomste belasbaar wees in die Trust. Huidig word 'n trust belas teen 'n vaste koers van 40%. Aangesien 'n trust nie 'n natuurlike persoon is nie, word geen kortings aan die trust toegestaan nie (Steenkamp 2004: 44).

Indien 'n begunstigde nie 'n gevestigde reg tot inkomste het nie, maar wel 'n reg tot inkomste ontvang deur middel van die diskresie wat deur die trustees van 'n trust uitgeoefen word, sal sodanige inkomste in die hande van die begunstigde belas word.

Die bepalings van Artikel 25 is egter steeds onderworpe aan die bepalings van artikel 7 van die Inkomstebelastingwet (Steenkamp 2004:44).

4.3.2 Artikel 7

Artikel 7 is daarop gemik om die inkomste wat uit 'n skenking of 'n soortgelyke beskikking voortspruit in die hande van die skenker te belas. Met ander woorde, in terme van artikel 7 kan 'n ander persoon as die trust of die begunstigdes van die trust belas word op die inkomste van die trust. Artikel 7 is in wese 'n teenvermydingsartikel (Steenkamp 2004: 41). Die subartikels van artikel 7 wat spesifiek op 'n trust van toepassings is, is (3), (5), (6), (7) en (9). Elkeen van hierdie subartikels kan in kort soos volg opgesom word:

Artikel 7(3)

Indien inkomste deur 'n minderjarige kind ontvang word of toegeval het aan hom en dit het ontstaan uit hoofde van 'n skenking, oormaking, rentevrye lening of soortgelyke vrygewige beskikking deur 'n ouer aan daardie kind, ag hierdie artikel die inkomste deur daardie ouer ontvang te wees (Steenkamp 2004:42).

Artikel 7(5)

Indien 'n persoon 'n skenking, oormaking, rentevrye lening of soortgelyke vrygewige beskikking aan 'n trust maak, word die inkomste wat hieruit verdien word deur die trust in die hande van die persoon wat die beskikking gemaak het, geag as inkomste. Hierdie artikel word slegs toegepas indien die inkomste in die trust behoue bly (Steenkamp 2004:42).

Artikel 7(6)

Indien 'n akte van skenking, oormaking of ander beskikking 'n bepaling bevat dat die persoon wat die skenking, oormaking of ander beskikking gemaak het die reg het om inkomste daardeur ontvang ingetrek of aan iemand anders verleen kan word, word die inkomste verdien deur die skenking, oormaking of ander beskikking geag die inkomste te wees van daardie persoon wat die reg hou, vir solank as wat hy die bevoegdhedebehou (Steenkamp 2004:42).

Artikel 7(7)

Die persoon wat beleggingsinkomste as 'n skenking, oormaking of soortgelyke beskikking aan iemand anders sedeer, maar hy behou die onderliggende eiendom, of as hy die onderliggende eiendom aan iemand anders gee, maar behou die reg om die onderliggende eiendom op 'n bepaalde tydstip weer terug te verkry, word daardie beleggingseiendom belas (Steenkamp 2004:43).

Artikel 7(9)

Indien 'n bate teen minder as sy markwaarde verkoop word, word die verskil tussen die markwaarde en die bedrag waarvoor dit verkoop is, geag om 'n skenking in terme van artikel 7 te wees (Huxham & Haupt 2008:678).

Na aanleiding van 2 appelhofsake (Armstrong v Commissioner for Inland Revenue en Secretary for Inland Revenue v Rosen) word enige inkomste wat deur 'n trust vloei, geag om sy aard van inkomste te behou. Dit staan bekend as die "geleibuis-beginsele". Dit beteken egter dat indien die trust byvoorbeeld rente-inkomste verdien waaroor 'n begunstigde 'n gevestigde reg het, sodanige inkomste ingesluit word in die belastingberekening van daardie begunstigde as rente inkomste.

Die hof het ook in die *SIR v Rosen*-saak beslis dat inkomste wat nie in dieselfde jaar van aanslag vestig in die hande van 'n begunstigde nie (gevestigde reg of diskresionêre toekenning) daardie inkomste sy aard sal verloor en kapitaal vorm in die trust. Enige inkomste wat egter aan die einde van 'n belastingjaar nie vestig in 'n begunstigde nie, sal ingesluit word in die belasbare inkomste van die trust en sodanig belas word teen die heersende koerse van toepassing op die trust.

Soos in die geval van enige belastingpligtige is kapitaalwinste wat deur die trust gerealiseer word ook onderhewig aan kapitaalwinstbelasting in terme van die Agste Bylae. Aangesien die trust nie 'n natuurlike persoon is nie, beloop die insluitingstarief van toepassing op 'n trust anders as in die geval van 'n natuurlike persoon, 50%. Die insluitingstarief wat van toepassing is op spesiale trusts soos omskryf in Artikel 1 van die Inkomstebelastingwet beloop egter soos in die geval van 'n natuurlike persoon, 25%. 'n Spesiale trust word ingevolge artikel 1 van die Inkomstebelastingwet gedefinieer as 'n trust geskep alleenlik tot die voordeel van 'n persoon wat aan enige geestesongesteldheid, soos omskryf in artikel 1 van die Wet op Geestesgesondheid 1973 of 'n ernstige liggaamsgebrek ly (Botha 2006: A233).

Soortgelyk aan die bepalings van Artikel 25 bepaal die Agste Bylae ook dat kapitaalwinste deur die trust gerealiseer, gevestig kan word aan die begunstigde. Indien sodanige kapitaalwinste uitgekeer word of vestig aan 'n begunstigde wat 'n natuurlike persoon is, sal die normale belastingreëls van toepassing wees. Met ander woorde die begunstigde sal steeds geregtig wees op die jaarlikse uitsluiting asook die insluitingstarief wat van toepassing is op natuurlike persone, huidige 25% (Botha 2006: A233).

Daar bestaan dus ooglopende voordele om enige kapitaalwinste wat deur 'n trust gerealiseer word, en wat belasbaar is in die trust, na die diskresie van die trustees te laat vestig in 'n begunstigde wat 'n natuurlike persoon is. Dit kan aan die hand van die volgende voorbeeld geïllustreer word:

ABC Trust beskik oor 'n bate waarvan die basiskoste R750 000 beloop teen 'n vergoeding van R1 750 000. Geen van die begunstigdes beskik oor 'n gevestigde reg oor die bate nie.

Die kapitaalwinst wat deur die trust gerealiseer word, kan as volg bereken word:

Tabel 4.1: Berekening van kapitaalwinst m.b.t trusts

	<u>R</u>
Opbrengs	1 750 000
Min: basiskoste	(750 000)
Kapitaalwinst	<u>1 000 000</u>

Indien die trustees geen diskresionêre toekening maak aan enige van die begunstigdes nie en die kapitaalwinste behou in die trust, sal die belasting betaalbaar in die trust as volg bepaal word:

	<u>R</u>
Insluitingskoers van toepassing (50%) (R1 000 000 x 50%)	<u>500 000</u>
Belasting betaalbaar @ 40%	<u>200 000</u>

Indien die trustees die diskresie uitoefen wat in terme van die trustakte aan hulle toegeken word, sal die belasting betaalbaar deur die begunstigde as volg bereken word (die onderstaande berekening word gebaseer op die aanname dat die begunstigde reeds teen die marginale belastingkoers vir individue, wat tans 40% beloop, belas word):

Tabel 4.2: Verdeling van kapitaalwins aan begunstigde

	<u>R</u>
Belasbare kapitaalwins ontvang	1 000 000
Min: jaarlikse uitsluiting	(16 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>984 000</u>
Insluitingskoers van toepassing (25%) (R984 000 x 25%)	<u>246 000</u>
Belasting betaalbaar @ 40%	<u>98 400</u>

Die potensiële belastingbesparing wat deur die trustees se diskresionêre uitkering aan die begunstigde bewerkstellig kan word, beloop R101 600 in hierdie voorbeeld. Die besparing word deur die verskillende insluitingskoerse wat van toepassing is op natuurlike persone teweeggebring. 'n Verdere besparing word geniet deur die natuurlike persoon as gevolg van die jaarlikse uitsluiting wat aan natuurlike persone toegestaan word.

Hierdie besparings sou egter nie moontlik gewees het indien die inkomste wat verdeel word of vestig aan die begunstigdes nie hul aard behou nie, soos deur die riglyne van die *Armstrong v CIR*- en *SIR v Rosen*-saak neergelê is nie.

Soos reeds voorheen genoem, is een van die gewildste metodes/tegnieke om 'n effektiewe boedelplan daar te stel, 'n trust. Vir die doeleindes sal 'n diskresionêre trust verkies word. Daar bestaan dus 'n moontlikheid dat bates van die trust nooit in die hande van die begunstigdes sal vestig nie en dus nie ingesluit sal word by die berekening van hulle boedelwaardes nie.

Vanuit 'n boedelbeplanningsoogpunt het 'n diskresionêre trust die volgende voordele:

- Dit stel die oprigter/skenker in staat om afstand te doen van sy bates sonder om totale beheer daaroor te verloor. 'n Begunstigde van 'n trust kan ook 'n trustee van die trust wees. Daar moet egter gewaak word daarteen dat die enigste trustee nie ook die enigste begunstigde van die trust is nie. Die boedelbelastingwet bepaal dat indien die oorledene bevoeg was om tot sy eie voordeel oor 'n bate te beskik, sodanige bate geag word om eiendom van sy boedel te wees. Dit sou die geval wees waar een persoon die enigste trustee asook die enigste begunstigde is.
- Die waarde van die bates wat deur die oprigter aan die trust oorgedra word, word vasgepen vir boedelbelastingdoeleindes as die markwaarde ten tye van oordrag. Enige groei wat die bates mag ondervind na oordrag, sal nie onderhewig wees aan boedelbelasting in die hande van die oprigter/skenker nie.
- Die kapitaalwinsbelasting word vasgepen as die markwaarde van die bates ten tye van oordrag na die trust. Enige groei wat die bates mag ondervind na oordrag sal nie onderhewig wees aan kapitaalwinsbelasting in die hande van die oprigter/skenker nie.
- Begunstigdes het nie 'n gevestigde reg op enige bate nie, en dus sal die waarde van sodanige bate nie ingesluit word by sy/haar boedel vir die bepaling van boedelbelasting nie.
- Die trust is nie 'n lewende persoon nie en sal nooit onderhewig wees aan boedelbelasting nie.
- 'n Trust het ook nie 'n bepaalde of vasgestelde lewensduur nie.
- Bewaring van bates oorgedra aan die trust na die afsterwe van die oprigter.

- Beskerming van die bates teen krediteure in die persoonlike hoedanigheid van die oprigter/skenker.
- Versekerde toegang tot kontant en kapitaal onmiddellik na die afsterwe van 'n persoon.
- Na 'n persoon se afsterwe verseker die trust ook konfidensialiteit, aangesien boedelrekeninge openbare dokumente word. .
- Beskerming teen verkwisting. Indien 'n persoon nie in staat is om geld en bates met verantwoordelikheid te bestuur nie, kan die bates van daardie persoon deur die trustees van die trust bestuur word ten behoeve van die persoon. (Capital Gains Tax your essential guide 2001b; Steenkamp 2004:32).

Indien die oprigter en trustees van 'n trust die trust tot sy volle potensiaal wil aanwend, moet daar verseker word dat die volgende beginsels wat mees onlangs deur die hof getoets is, ook gehoor aan gegee word (Silk & Stretch 2007:7):

4.4 REGSPRAAK

4.4.1 *Land and Agricultural Bank of South Africa v Parker and Others 2005 (2) SA 77 (SCA)*

In die uitspraak wat regter Cameron JA in hierdie saak gelewer het, het hy daarop gewys dat daar 'n duidelike onderskeid is tussen die beheer van bates in die trust en die voordeel wat daardeur geniet word. In die Parker-saak was daar duidelik nie enige onderskeid tussen die beheer van die bates en die voordeel daarvan nie.

Die trustees het voorgehou dat die aksies van die trustees nie bindend was nie, aangesien daar nie aan die voorskrifte van die trustakte voldoen is nie, as gevolg van die feit dat die trustakte voorsiening maak vir 'n minimum van twee trustees terwyl daar ten tye van die ondertekening van sekere sekuriteits-dokumente slegs een trustee aangestel was. Die trustees het voorgehou dat hierdie dokumente nie bindend was nie, aangesien daar nie aan die voorskrifte van die trustakte voldoen is nie.

Regter Cameron JA het toegegee dat dit wel die geval is dat die aksies van die trustees onregmatig was, aangesien daar nie voldoen is aan die voorskrifte van die trustakte nie. Hierdie verweer was ook die rede dat die hof ten gunste van die teenparty besluit het. Die trustee wat die appèl onderteken het, was ten tye van ondertekening nie bevoeg om as trustee op te tree nie en dus was die appèlproses nie regmatig nie.

4.4.2 *Badenhorst v Badenhorst 2006 (2) SA 255 (SCA)*

In 'n egskeidingsgeding het die eggenoot van ene Badenhorst aangevoer dat die trust die alter ego van haar man was. Regter Combrink AJA het voortgebou op die uitspraak deur Cameron JA in die *Parker-saak* dat die beheer van 'n trust in die hande van die trustees vestig. Hy het ook voorgehou dat, soos in die meeste gevalle met familietrusts, die oprigter in die meeste gevalle trustees aanstel wat óf familie óf vriende is. Dit bring teweeg dat die oprigter indirek beheer oor die bates hou.

Nadat die hof al die omliggende faktore in ag geneem het, is bevind dat die bates wel onder beheer van die man was en hy die trust as sy alter ego hanteer het. Die gevolg was dat die bates ook in ag geneem is met die toedeling van die bates tydens die egskeiding.

4.4.3 *Thorpe v Trittenwein 2007 (2) SA 172 (SCA)*

Thorpe was die oprigter van die trust asook een van die drie trustees. Die trustakte het bepaal dat enige besluit deur die trustees deur middel van 'n meerderheid besluit geneem moet word. Die trustakte het ook nie voorsiening gemaak vir een trustee om sonder die toestemming van die ander namens hulle op te tree nie. In hierdie geval was dit egter algemene kennis dat die ander twee trustees toestemming tot die kontrak verleen het.

Die hof het egter bevind dat daar geen skriftelike toestemming was wat as bewys vir die ander trustees kon dien nie. Die kontrak was dus nie bindend nie, vanweë die feit dat daar nie voldoende toestemming vir die bepaalde transaksie deur die trustees gegee is nie..

Hoofstuk 5: Die Boedelplan

Alvorens 'n boedelplan opgestel word, moet die persoon wat die boedelplan ontwerp eers duidelike doelwitte van die testateur, identifiseer, beide voor sy/haar afsterwe en daarna. Wanneer die doelwitte geïdentifiseer is, kan die persoon wat die boedelplan moet ontwerp “gereedskap” tot sy/haar beskikking gebruik om 'n doeltreffende boedelplan saam te stel. Van hierdie “gereedskap” sluit die volgende in: testament, inter vivos trust, skenkings, regsentiteite (maatskappye, beslote korporasies), ensovoorts. Enige boedelplan wat behoorlik geïmplementeer word, moet ook koste-effektief wees. 'n Behoorlike kontantvloei-ontleding en die beskikbare kontant in die boedel vorm 'n integrale deel van enige boedelplan (Van Der Westhuizen 2002:2; Pricewaterhouse Coopers 2006:320).

Sekondêr tot die bereiking van die testateur se doelwitte is die volgende ook doelwitte wat bereik kan word deur die implementering van 'n doeltreffende boedelplan:

1. Minimering van potensiële boedelbelasting.
2. Minimering van potensiële kapitaalwinsbelasting.
3. Skepping van likiditeit om verpligtinge, insluitend boedelbelasting en kapitaalwinsbelasting, te kan nakom.
4. Om doeltreffende administrasie en tydig afhandeling van die boedel te verseker.

Daar bestaan huidig geen reëls vir erfgenaamskap in Suid Afrika nie, wat dus daarop neerkom dat enige persoon oor sy of haar bates kan beskik na eie wense, wat gewoonlik deur middel van 'n testament uiteengesit word. Indien 'n persoon egter te sterwe kom sonder die nalating van 'n testament, sal die Wet op Intestate Erfopvolging (81 van 1997) bepaal hoe die boedel tussen die intestate erfgename verdeel word (Meyerowitz 2001:19-2).

Die ekonomiese lewensvatbaarheid van elke boedelplan moet verder oorweeg word alvorens so 'n plan geïmplementeer word. Die toekomstige groei van bates moet ook nie belemmer word deur die uitvoer van 'n boedelplan nie. 'n Goeie boedelplan sal voorkom dat die boedelbelasting net oorgedra of uitgestel word tot die afsterwe van 'n erfgenaam. Byvoorbeeld, die eerssterwende eggenoot kan sy hele boedel aan die langslewende bemaak en geen onmiddellike boedelbelasting betaal nie. Ten tye van die afsterwe van die langslewende eggenoot sal die volle boedel nou onderhewig wees aan boedelbelasting, ingesluit die verdere groei van die bates wat geërf is vanaf die eerssterwende. 'n Doeltreffende boedelplan kan moontlik die verdere groei beperk deur die groeiende bates byvoorbeeld aan 'n trust te bemaak (Van Der Westhuizen 2002:6).

5.1 UITDAGINGS

Van die vernaamste uitdagings wat aan die persone wat verantwoordelik is vir die opstel van uitvoerbare effektiewe boedelplanne gestel word, is die volgende:

5.1.1 Likiditeit

Die boedel van 'n afgestorwe persoon moet oor voldoende kontant beskik om al die uitgawes van die boedel te kan dek. Hierdie uitgawes sluit in alle onkoste wat in terme van Artikel 4 van die Boedelbelastingwet aftrekbaar is van die bruto boedelwaarde om die netto boedelwaarde te bereken, boedelbelasting betaalbaar op die belasbare gedeelte van die boedel en eksekuteurskoste. Met die inwerkingtrede van kapitaalwinsbelasting op 1 Oktober 2001 bring dit ook 'n verdere kontantlas op die boedel. Die afsterwe van 'n persoon bring 'n geagte beskikking van alle bates teweeg wat onderhewig is aan kapitaalwinsbelasting in terme van die normale reëls (verwys paragraaf 1.9.3)(Pricewaterhouse Coopers 2006: 320; Huxham & Haupt 2008: 665).

5.1.2 Belastingdrempels

In terme van Artikel 4A van die Boedelbelastingwet No. 45 van 1955 word die belasbare bedrag van 'n boedel bepaal deur die netto waarde van 'n boedel te verminder met 'n bedrag van R3,5 miljoen. Hierdie bedrag wat afgetrek word van die netto waarde van die boedel staan bekend as die belastingdrempel vir boedelbelastingdoeleindes.

Die belastingdrempels van boedelbelasting en kapitaalwinsbelasting word op 'n gereelde basis hersien en moet deur die boedelplan in ag geneem word en enige veranderinge moet ook deur die boedelplan geakkommodeer word en/of aangepas kan word om dit ten volle te kan benut (Lester 2005: 37).

5.1.3 Vruggebruik

Die toekenning van vruggebruik en blote eiendomsreg deur die bemaking in die testament tot voordeel van die testateur kan moontlik aangewend word om die boedelbelastingaanspreeklikheid te beperk (Lester 2005: 38-39).

5.1.4 Gesamentlike testamente

Daar bestaan baie praktiese probleme met die opstel van 'n gesamentlike testament. Die grootste hiervan is die feit dat 'n testament nie 'n bindende kontrak is nie. Dit beteken dat enige van die partye tot die gesamentlike testament te eniger tyd sy/haar testament eensydig kan wysig sonder die medewete of toestemming van die ander party (Lester 2005: 49).

5.1.5 Eksekuteur

Die uitdaging is om 'n persoon as eksekuteur aan te stel wat die behoeftes van die testateur sowel as die erfgename verstaan. Die eksekuteur moet ook op hoogte wees met die testateur se finansiële posisie.

Alhoewel dit aanvanklik goed mag klink om 'n familielid aan te stel as die eksekuteur van die boedel, veral uit 'n koste oogpunt, kan die beredderingsproses egter in sekere gevalle 'n ingewikkelde proses beloop en mag die Meester van die Hooggeregshof moontlik die aanstelling teenstaan. (Lester 2005: 39) Tydens die hersiening van 'n persoon se testament moet ook oorweeg word of die benoeming van die eksekuteur volgens die testament nog in ooreenstemming is met die persoon se wense en huidige finansiële adviseurs.

5.1.6 Testamente

Die wense van 'n persoon moet duidelik in die testament uiteengesit word (Pricewaterhouse Coopers 2006: 320). Daar moet geen onduidelikhede in die testament wees nie en dit moet geen teenstrydighede bevat nie. Alle bemakings moet in soveel moontlike besonderhede omskryf word. Dit moet nie vir die eksekuteur nodig wees om enige interpretasies van sy eie te maak wat moontlik met die wense van die afgestorwe persoon teenstrydig kan wees nie (Huxham & Haupt 2008: 666).

5.1.7 Kodisille

Enige wettige byvoeging of 'n wysiging aan 'n bestaande testament staan bekend as 'n kodisil.

Daar moet sover moontlik van geen kodisille gebruik gemaak word nie. Indien enige wysigings aan 'n testament aangebring word, moet die vorige testament in sy geheel herroep word en vervang word met 'n nuwe testament wat die nodige wysigings vervat (Lester 2005: 41).

5.1.8 Erfgename

Die finansiële posisie van elke erfgenaam moet ook oorweeg word tydens die opstel van 'n boedelplan om te verseker dat die boedelbelastingverpligting nie net verskuif word na die erfgename nie (Huxham & Haupt 2008: 666).

Die toekomstige behoeftes van die persoon vir wie die boedelplan opgestel word, moet nie vergeet word nie. Hierdie behoeftes sluit in aftrede, kapitaalbehoefte en lewenstandaard (Pricewaterhouse Coopers 2006: 321).

5.1.9 Kapitale groei

Die doel van 'n boedelplan moet wees om die groei van die bruto boedelwaarde te beperk sonder om die groei van die bates te beperk (Huxham & Haupt 2008: 666).

5.2 UITVOERBARE BOEDELPLAN

Die volgende punte moet oorweeg word tydens die opstel van 'n praktiese uitvoerbare boedelplan:

- Die gesamentlike boedelplan van beide gades moet in oënskou geneem word om beide gades se primêre kortings ten volle te benut (Stein 2004: 9). Dus kan 'n gesamentlike boedel van tot R7 miljoen vry van enige boedelbelasting bewerkstellig word. Skenkings kan ook vir hierdie doeleindes voor die afsterwe van die persoon aangewend word. Die opbrengs wat op sodanige skenkings dus in die toekoms realiseer, word ook in die boedel van die ontvanger van sodanige skenking ingesluit. Daar moet egter gewaak word teen die bepaling van Artikel 7 van die Inkomstebelastingwet wat as 'n teenvermydingsbepaling bepaal dat in sommige gevalle die inkomste wat deur sodanige bates gerealiseer word, in die hande van die skenker belas word. Alhoewel dit belasbaar is in die hande van die skenker, verhoog dit steeds nie die boedelwaarde van die skenker nie.
- Daar moet ook gewaak word teen kontrakte aangegaan voor die dood van die afgesterwe persoon waarin die waarde waarteen eiendom van die afgesterwe persoon sal oorgaan na 'n derde party teen 'n waarde wat minder is as die markwaarde daarvan ten tye van afsterwe. Dit sal teweegbring dat boedelbelasting op die markwaarde van die eiendom, betaal word, maar slegs die ooreengekome bedrag in die boedel sal toeval (Stein 2004: 17).

- Wanneer die begunstigde van 'n trust 'n gevestigde reg tot inkomste of 'n bate het, sal sodanige gevestigde reg gewaardeer word en ingesluit word by die boedelwaarde van die begunstigde. Wanneer die begunstigde egter nie 'n gevestigde reg tot inkomste en/of bates van 'n trust het nie, maar dit afhang van die diskresie van die trustees of administrateurs van sodanige trust sal hierdie regte nie deel vorm van die afgestorwe persoon se boedel nie (Stein 2004: 33).
- Die begunstigdes van die boedel van 'n persoon wat tot 'n pensioenfonds of aftreefonds behoort het, moet waak daarteen om 'n gedeelte van die fonds in kontant te omskep, aangesien die gedeelte wat in kontant omskep is, onderhewig sal wees aan boedelbelasting, maar die gedeelte wat in die fonds behoue bly en as 'n annuïteit uitbetaal word, sal vry wees van boedelbelasting. Die finansiële- en belastingimplikasies van so 'n besluit moet egter ook oorweeg word (Stein 2004: 47).
- Deur 'n bate wat 'n aansienlike groeipotensiaal het te skenk aan byvoorbeeld 'n maatskappy of beslote korporasie waarvan die aandele deur 'n Intervivos Trust of begunstigde met 'n relatiewe lae boedelwaarde gehou word sal skenkingsbelasting op die huidige markwaarde van sodanige bate betaalbaar wees ten tye van die skenking en sal dit nie ingesluit word in die boedelwaarde van die skenker nie (Stein 2004: 54). Die skenkingsbelasting wat ten tye van die skenking betaalbaar sal wees beloop tans 20% van die markwaarde van die eiendom wat geskenk word. Aangesien dié koers nie huidiglik verskil van die koers waarteen boedelbelasting betaalbaar is op die netto boedelwaarde nie, sal boedelbelasting gespaar word op die groei van sodanige bate. Dit veroorsaak egter onmiddellike kontantvloei probleme vir die skenker. Dit mag ook moontlike kapitaalwinsbelastinggevolge hê.

- 'n Persoon wat eiendom in die buiteland besit, kan sodanige eiendom voor afsterwe vry van enige skenkingsbelasting skenk en sal die waarde van die buitelandse eiendom nie ingesluit word by die bepaling van die persoon se bruto boedelwaarde nie (Stein 2004: 55). Dit mag egter onnodig wees om sodanige skenking te maak indien die eiendom as 'n aftrekking in terme van artikel 4 van die Boedelbelastingwet toegelaat word.
- Indien 'n persoon 'n testamentêre bemaking aan 'n openbare weldaadorganisasie wil maak, moet hy/sy verseker dat sodanige organisasie geregistreer is in terme van A10(1)(cN) van die Inkomstebelastingwet (Stein 2004: 85).
- Indien 'n begunstigde enige onkoste aangegaan het met betrekking tot 'n eiendom waarvan hy/sy in terme van die testament die voordeel sal ontvang voor die afsterwe van die testateur, kan dit 'n vermindering in die boedelwaarde teweegbring. Sodanige kostes moet deur die belastingpligtige onder die aandag van die eksekuteur gebring word (Stein 2004: 85).
- Indien 'n skenking of erflating vanaf 'n persoon wat nie in Suid-Afrika woonagtig is nie, ontvang word, sal sodanige eiendom nie deel vorm van die netto boedelwaarde nie. Indien die eiendom verkoop word en die opbrengs aangewend word om eiendom in Suid-Afrika te bekom, sal die eiendom in Suid-Afrika egter ingesluit word by die netto boedelwaarde. Indien die opbrengs egter aangewend word om weer eiendom in die buiteland te bekom, sal die waarde van sodanige buitelandse eiendom steeds nie ingesluit word by die netto boedelwaarde nie (Stein 2004: 85).

- 'n Bate met groeipotensiaal hoef nie by wyse van 'n skenking oorgemaak te word aan 'n Intervivos Trust of maatskappy waarvan die aandele deur 'n Intervivos Trust besit word nie, maar kan teen markwaarde aan die gekose entiteit verkoop word. Die aankoop van so 'n bate kan gefinansier word deur middel van 'n rentevrye lening (Huxham & Haupt 2008: 663). Tot op hede is daar geen wetgewing wat rentevrye lenings as 'n geagte skenking brandmerk nie. In die onlangse Appelhofsaak (CSARS v Brummeria Renaissance (Pty) Ltd) word rentevrye lenings onder die soeklig geplaas. Die feite van die hofsaak was egter baie spesifiek en daar is tot op hede geen sprake dat alle rentevrye lenings onder die soeklig geplaas sal word nie. Daar moet egter gewaak oord teen die bepaling van Artikel 7 van die Inkomstebelastingwet wat as 'n teenvermydingsbepaling bepaal dat in sommige gevalle die inkomste wat deur sodanige bates gerealiseer word, belas word in die hande van die skenker. Alhoewel dit moontlik belasbaar kan wees in die hande van die skenker, verhoog dit steeds nie die boedelwaarde van die skenker nie.
- Bates wat oorgedra word aan 'n Intervivos Trust moet teen die huidige markwaarde van so 'n bate oorgedra word om enige moontlike skenkingsbelasting te voorkom (Steenkamp 2004: 35) .
- Wanneer 'n skenker bates aan 'n trust skenk en die reg voorbehou om enige reg wat deur middel van die skenking gevestig het, terug te trek of te wysig, sal sodanige skenking vir boedelbelastingdoeleindes eers geag gemaak gewees het die dag wanneer hierdie reg verval (Stein 2004:111).
- Indien die erfgename van die boedel van 'n persoon reeds substansiële boedelwaardes in hulle persoonlike hoedanigheid opgebou het, kan dit moontlik voordelig wees om eerder enige erflating aan sodanige erfgenaam aan 'n Intervivos Trust of Testamentêre Trust ten gunste van die erfgenaam en sy afstammeling te maak, sodat verhoed sal word dat die erflating potensieel dubbel belas word.

- Indien die testateur 'n persoon/entiteit van 'n verpligting onthef, kan die ontheffing van sodanige skuld kapitaalwinsbelastinggevolge vir die persoon wat onthef is van die skuld, inhou (Huxham & Haupt 2008:719). Indien 'n kontantbedrag aan die skuldenaar bemaak word, kan dit hom/haar in staat stel om die verpligting na te kom sonder enige moontlike kapitaalwinsbelastinggevolge. Dit mag egter kontantvloedruk op die boedel plaas.

Hoofstuk 6: Beleggingsopsies

Na die inwerkingtreding van kapitaalwinsbelasting het dit die beplanning met betrekking tot sekere beleggings en die bepaling van die korrekte “beleggingsvoertuig” wesenlik beïnvloed. Die hoofrede hiervoor is die insluiting van paragraaf 10 van die Agste Bylae van die Inkomstebelastingwet. Soos reeds tevore genoem, staan hierdie paragraaf ook in die algemeen bekend as die insluitingsparagraaf.

Huidig is hierdie insluitingstariewe soos volg (Lexisnexis Butterworths 2007:7):

- Individue en spesiale trusts 25%
- Enige ander geval 50%

Met inagneming van die huidige statutêre belastingkoerse van toepassing op die verskillende entiteite kan die impak van kapitaalwinsbelasting met inagneming van die insluitingstariewe op normale inkomstebelasting soos volg opgesom word:

Tabel 6.1: Insluitingskoerse m.b.t kapitaalwins

<u>Belastingpligtige</u>	<u>Insluitings- tarief</u>	<u>Statutêre koers</u>	<u>Effektiewe koers</u>
Natuurlike persone en spesiale trusts	25%	0 - 40%	0 - 10%
Maatskappye en beslote korporasies	50%	29%	14.5%
Maatskappye en beslote korporasies (na 1 April 2008)	50%	28%	14%
Trusts	50%	40%	20%

Bogenoemde tabel neem nie Sekondêre Belasting op Maatskappye in ag nie, wat van toepassing is op enige uitkerings wat maatskappye in die vorm van dividende aan sy aandeelhouders maak nie. Die doel van Sekondêre Belasting op Maatskappye is om winste te belas wat uitgekeer word aan die aandeelhouders van sodanige maatskappy. Sekondêre Belasting op Maatskappye word deur Artikel 64 van die Inkomstebelastingwet gereguleer. Sedert 1 Oktober 2007 beloop die Sekondêre Belasting op Maatskappye 10% van die netto dividend wat verklaar is (Huxham & Haupt 2008:340).

Vir doeleindes van die Inkomstebelastingwet sluit die omskrywing van maatskappye ook dié van beslote korporasies in.

Met die hervorming van die Sekondêre Belasting op Maatskappye, wat tans in proses van ontwikkeling is, sal hierdie belasting voortaan die vorm van 'n terughoubelasting aanneem. Die koers sal steeds 10% beloop. Ten einde volledigheid en vergelykbaarheid te verseker word hierdie ook in die voorbeelde hanteer.

Dus sal Sekondêre Belasting op Maatskappye 'n direkte invloed hê op die effektiewe belastingkoers wanneer oorweeg moet word watter entiteit die mees belastingvoordeligste sal wees om vir kapitale beleggings te gebruik.

Boedelbelasting sal egter ook 'n verdere uitwerking op die effektiewe belastingkoerse hê om dit in totaal vergelykbaar te maak. Die aandeelhouding in 'n maatskappy moet ook oorweeg word. Indien 'n natuurlike persoon die aandeelhouer van die maatskappy is, sal enige dividenduitbetaling die boedelwaarde van die persoon verhoog. Selfs indien 'n dividend nie verklaar en betaal word nie, sal dit steeds die netto waarde van die aandele verhoog wat 'n uitwerking sal hê op die netto boedelwaarde van 'n natuurlike persoon.

Die effektiewe belastingkoerse van toepassing op natuurlike persone, maatskappye en trusts kan aan die hand van die volgende gevallestudie geïllustreer word.

Die vergelykings sal op die volgende gevallestudie en aannames gebaseer word:

- 1 'n Kapitale bate met 'n basiskoste van R750 000 word gerealiseer teen 'n totale vergoeding van R1 750 000.
- 2 Die natuurlike persoon word reeds teen die marginale belastingkoers van toepassing op natuurlike persone, naamlik 40%, belas.
- 3 Die natuurlike persoon het geen ander kapitaalwinste vir die ooreenstemmende periode gerealiseer nie.
- 4 Die natuurlike persoon beskik reeds voor die realisasie van hierdie kapitaalwinst oor 'n netto boedelwaarde van meer as R3,5 miljoen wat aan boedelbelasting onderhewig sal wees.
- 5 Die netto bedrag (wins min belastings) sal deur die maatskappy verklaar word as dividend aan sy aandeelhouers.
- 6 Die belastingkoers van toepassing op maatskappye beloop 28%.
- 7 Die huidige koers van Sekondêre Belasting op Maatskappye beloop 10%.
- 8 Die huidige koers van die terughoubelasting van toepassing op dividende beloop 10%.
- 9 Geen begunstigde van die trust beskik oor 'n gevestigde reg met betrekking tot die bate wat gerealiseer word nie.
- 10 Geen Belasting op Toegevoegde Waarde sal van toepassing wees nie.

6.1 NATUURLIKE PERSOON

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Kapitaalwins	<hr/> 1 000 000
Min: Jaarlikse uitsluiting	(16 000)
Belasbare kapitaalwins	<hr/> 984 000
 Toepassing van insluitingstarief (R984 000 x 25%)	 246 000
 Belasting betaalbaar @ 40%	 98 400
Effektiewe belastingkoers	<hr/> 9,840% <hr/>

6.2 MAATSKAPPY

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<hr/> 1 000 000
 Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	 500 000
 Belasting betaalbaar @ 28%	 140 000
Effektiewe belastingkoers	<hr/> 14,000% <hr/>

6.3 TRUST

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 40%	<u>200 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>20.000%</u>

Die effektiewe belastingkoerse betaalbaar ten opsigte van kapitaalwinsbelasting kan as volg opgesom word:

Natuurlike persoon	9,840%
Maatskappy	14,000%
Trust	20,000%

Uit bogenoemde is dit duidelik dat die laagste effektiewe belastingkoers deur individue betaalbaar is. Bogenoemde laat egter enige Sekondêre Belasting op Maatskappye of terughoubelastings wat deur die maatskappye betaalbaar is om die winste, wat gerealiseer word, aan die aandeelhouer van die maatskappy uit te keer, buite rekening.

Die Sekondêre Belasting op Maatskappye is op die netto dividend betaalbaar. Die volle bedrag gerealiseer na die verhaling van kapitaalwinsbelasting is dus nie beskikbaar vir verdeling nie. Hierdie bedrag verteenwoordig die dividend wat verklaar word tesame met die Sekondêre Belasting op Maatskappye wat betaalbaar is.

Indien dit verander word na 'n terughoubelasting sal die volle bedrag as 'n dividend verklaar kan word, en 10% teruggehou word as Sekondêre Belasting op Maatskappye.

Dit sal die volgende uitwerking op die effektiewe belastingkoerse van die maatskappy hê:

6.4 MAATSKAPPY (SBM ingesluit)

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Sekondêre belasting op maatskappye (R860 000 x 10/110)	(78 182)
Dividend	<u>781 818</u>
Totale belastings betaal (R140 000 + R78 182)	<u>218 182</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>21,818%</u>

6.5 MAATSKAPPY (terughoubelasting ingesluit)

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Terughou belasting (R860 000 x 10%)	(86 000)
Netto dividend	<u>774 000</u>
Totale belastings betaal (R140 000 + R86 000)	<u>226 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>22,600%</u>

Na inagnememing van Sekondêre Belasting op Maatskappye vergelyk die effektiewe belastingkoerse as volg:

Natuurlike persoon	9,840%
Maatskappy	21,818%
Maatskappy	22,600%
Trust	20,000%

Sonder die inagneming van die invloed van boedelbelasting blyk dit steeds die mees belastingeffektiewe wyse te wees om enige kapitaalwinste in die hande van 'n natuurlike persoon te realiseer. Dit kan grootliks toegeskryf word aan die insluitingstarief wat van toepassing is op natuurlike persone wat 25% beloop teenoor die 50% van enige ander belastingpligte.

Soos vroeër genoem sal die netto waarde van 'n natuurlike persoon se boedel onderworpe wees aan boedelbelasting. Die huidige koers met betrekking tot boedelbelasting van toepassing op die netto boedelwaarde van 'n persoon beloop tans 20%. Die kapitaalwinst wat gerealiseer word na aftrekking van die kapitaalwinstbelasting wat betaalbaar is, sal die netto boedelwaarde van die natuurlike persoon verhoog.

Dit sal die volgende uitwerking op die effektiewe belastingkoerse hê:

6.6 NATUURLIKE PERSOON (boedelbelasting ingesluit)

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Min: Jaarlikse uitsluiting	(16 000)
Belasbare kapitaalwins	<u><u>984 000</u></u>
Toepassing van insluitingstarief	246 000
(R984 000 x 25%)	
Belasting betaalbaar @ 40%	<u><u>98 400</u></u>
Verhoging in boedelwaarde	901 600
(R1 000 000 – R98 400)	
Boedelbelasting	180 320
(R901 600 x 20%)	<u> </u>
Totale belasting	278 720
(R98 400 + R180 320)	<u> </u>
Effektiewe belastingkoers	<u><u>27,872%</u></u>

Na inagnememing van Sekondêre Belasting op Maatskappye en boedelbelasting van toepassing op die natuurlike persoon vergelyk die effektiewe belastingkoerse soos volg:

Natuurlike persoon	27,872%
Maatskappy	21,818%
Maatskappy	22,600%
Trust	20,000%

Hierdie voorbeeld illustreer dat, na die inagneming van boedelbelasting van toepassing op natuurlike persone en Sekondêre Belasting op Maatskappye, in hierdie geval die mees effektiewe belastingbeplanning moontlik plaasvind indien kapitaalwinste gerealiseer word deur 'n trust.

'n Verdere faktor sal wees as die aandele van die maatskappy deur die natuurlike persoon in sy persoonlike hoedanigheid gehou word.

6.7 MAATSKAPPY (SBM en boedelbelasting ingesluit indien aandeeldeur 'n individu gehou word)

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Sekondêre belasting op maatskappye (R860 000 x 10/110)	(78 182)
Dividend	<u>781 818</u>
Verhoging in boedelwaarde	781 818
Boedelbelasting (R781 818 x 20%)	<u>156 364</u>
Totale belastings betaal (R140 000 + R78 182 + R156 364)	<u>374 546</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>37,455%</u>

6.8 MAATSKAPPY (terughoubelasting en boedelbelasting ingesluit indien aandele deur 'n individu gehou word)

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalswins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Terughoubelasting (R860 000 x 10%)	(86 000)
Dividend	<u>774 000</u>
Verhoging in boedelwaarde	774 000
Boedelbelasting (R774 000 x 20%)	<u>154 800</u>
Totale belastings betaal (R140 000 + R86 000 + R154 800)	<u>380 800</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>38,080%</u>

Na inagneming van Sekondêre Belasting op Maatskappye en die boedelbelasting vergelyk die effektiewe belastingkoerse soos volg:

Natuurlike persoon	27,872%
Maatskappy	37,455%
Maatskappy	38,080%
Trust	20,000%

Die maatskappy hoef egter nie al die reserwes in die vorm van 'n dividend te verdeel nie. Die direkteure sou kon besluit om geen dividend te verklaar nie en dit sou dus geen Sekondêre Belasting op dividende teweeg bring nie.

Sodanige besluit deur die direksie sou egter die waarde van die aandele in die maatskappy verhoog. Die resultate van so 'n besluit sal hierdie voorbeeld soos volg beïnvloed:

6.9 MAATSKAPPY (geen SBM, slegs boedelbelasting)

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Verhoging in boedelwaarde	860 000
Boedelbelasting (R860 000 x 20%)	172 000
Totale belastings betaal (R140 000 + R172 000)	<u>312 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>31,200%</u>

Deur die gerealiseerde kapitaalwinste dus nie aan die aandeelhouers van die maatskappy uit te keer nie, maar eerder te besluit om dit weer in die maatskappy te herinvesteer, kan alreeds 'n potensiële besparing van 6,255% of 6,880% in die huidige voorbeeld teweeg bring.

6.10 OPSOMMING

Die resultate van boegenoemde gevallestudie kan as volg opgesom word:

Tabel 6.2: Opsomming van effektiewe belastingkoerse

	<u>Natuurlike persoon</u>	<u>Maatskappy</u>	<u>Trust</u>
1. Kapitaalwins	9,840%	14,000%	20,000%
2. Kapitaalwins en SBM	9,840%	21,818%	20,000%
3. Kapitaalwins en terughoubelasting	9,840%	22,600%	20,000%
4. Kapitaalwins, SBM en boedelbelasting m.b.t natuurlike persoon	27,872%	21,818%	20,000%
5. Kapitaalwins, terughoubelasting en boedelbelasting m.b.t natuurlike persoon	27,872%	22,600%	20,000%
6. Kapitaalwins, SBM, boedelbelastings – aandele gehou deur natuurlike persoon	27,872%	37,455%	20,000%
7. Kapitaalwins, terughoubelasting, boedelbelastings – aandele gehou deur natuurlike persoon	27,872%	38,080%	20,000%
8. Kapitaalwins, boedelbelastings – aandele gehou deur natuurlike persoon (geen verdeling)	27,872%	31,200%	20,000%

Verdere opsies wat ook hier oorweeg kan word, is om belange in strukture te plaas. Dit wil sê deur middel van beplanning met betrekking tot die aandeelhouding in die maatskappy en beslote korporasie kan die regte strukture 'n verdere belastingvoordeel voorsien. Daar is egter ook sekere omstandighede en faktore wat in ag geneem moet word alvorens hierdie besluite geneem kan word. Indien die opbrengs van enige kapitale wins herbelê word en nie verdeel word onder die aandeelhouders nie, sal dit 'n groter voordeel inhou. In so 'n geval sal die waarde van enige bate egter nooit deur die aandeelhouer daarvan ontsluit kan word nie.

Die voorbeeld van so 'n struktuur sal wees om langtermynkapitaalbates in 'n maatskappy aan te skaf. Die aandeelhouding van sodanige maatskappy of groep van maatskappye kan dan in 'n trust vestig. Die vestiging van die aandele in die trust sal verseker dat enige toekomstige kapitaalgroei nie ingesluit word by die netto boedelwaarde van die eienaar nie, aangesien die eienaar, in hierdie geval die trust, nie 'n natuurlike persoon vir boedelbelastingdoeleindes is nie. Met die verandering in die Suid-Afrikaanse wetgewing is dit tans ook in sekere gevalle moontlik dat die ledebelang van 'n Beslote Korporasie ook in 'n trust kan vestig.

Uit bogenoemde kan die volgende scenarios dus ook nog verder ondersoek word, nl. 1) Aandele van 'n maatskappy word gehou deur 'n trust wat verdelings ontvang en 2) Aandele van 'n maatskappy word gehou deur 'n trust en geen verdelings word beoog nie.

**6.11 AANDELE VAN 'N MAATSKAPPY WORD DEUR 'N TRUST GEHOUD
EN DIVIDENDE WORD VERKLAAR:**

a) SBM

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserves beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Sekondêre Belasting op Maatskappye (R860 000 x 10/110)	(78 182)
Dividend	<u>781 818</u>
Verhoging in boedelwaarde	Nul
Boedelbelasting	Nul
Totale belastings betaal (R140 000 + R78 182)	<u>218 182</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>21,818%</u>

b) Terughoubelasting

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Terughoubelasting (R860 000 x 10%)	(86 000)
Dividend	<u>774 000</u>
Verhoging in boedelwaarde	Nul
Boedelbelasting	Nul
Totale belastings betaal (R140 000 + R86 000)	<u>226 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>22,600%</u>

**6.12. AANDELE VAN 'N MAATSKAPPY WORD DEUR 'N TRUST GEHOU EN
GEEN DIVIDEND WORD VERKLAAR NIE**

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Sekondêre belasting op maatskappye	Nul
Verhoging in boedelwaarde	Nul
Totale belastings betaal	<u>140 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>14,000%</u>

Uit bogenoemde voorbeelde word daar dus dieselfde antwoorde ontvang as in gevalle 2 en 4 onderskeidelik, maar met geen boedelbelastinggevolge nie en die begunstigdes van die trust kan steeds die voordeel van die groei in die bate geniet.

Die gebruik van 'n struktuur laat egter verdere vrae ontstaan. Die mees algemene hiervan blyk die vraag van verkoop van die aandele/belang in 'n entiteit teenoor die verkoop van 'n bate wat deur daardie entiteit gehou word. Hierdie vraag ontstaan gewoonlik indien die enigste bate van 'n entiteit verkoop word. Dit kan aan die hand van die volgende voorbeeld geïllustreer word:

'n Maatskappy besit slegs 'n kapitale bate ter waarde van R1 750 000 wat deur middel van eie kapitaal gefinansier is. Die verkoop van die aandele in die maatskappy teenoor die verkoop van die bate kan die volgende invloed op die belastings tersprake hê, met die aanname dat die fondse na die aandeelhouer van die maatskappy moet vloei na afloop van die transaksie, slegs die invloed van die toekomstige terughoubelasting sal in ag geneem word. Die basiskoste van beide die bate en die aandele van die maatskappy was dieselfde op 1 Oktober 2001, aanvaar in hierdie geval R750 000.

Die voorbeeld kan ook onder die verdere aanname gedoen word dat daar reeds 'n boedelplan in plek is en die aandele van die maatskappy deur 'n trust gehou word.

6.13. VERKOOP VAN BATE

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 28%	<u>140 000</u>
Netto reserwes beskikbaar vir verdeling (R1 000 000 – R140 000)	860 000
Terughoubelasting op maatskappye (R860 000 x 10%)	(86 000)
Dividend	<u>774 000</u>
Totale belastings betaal (R140 000 + R86 000)	<u>226 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>22,600%</u>

6.14. VERKOOP VAN AANDELE/BELANG

	<u>R</u>
Opbrengs met verkoop van bate	1 750 000
Min: Basiskoste	(750 000)
Belasbare kapitaalwins	<u>1 000 000</u>
Toepassing van insluitingstarief (R1 000 000 x 50%)	500 000
Belasting betaalbaar @ 40%	<u>200 000</u>
Totale belastings betaal	<u>200 000</u>
Effektiewe belastingkoers	<u>20,0%</u>

Deur dus die aandele in hierdie voorbeeld te verkoop teenoor die verkoop van die bate deur die maatskappy en die verdeling van die winste daarna aan die aandeelhouer bied in hierdie geval 'n voordeel van 2,6% of R26 000.

Uit al die bogenoemde voorbeelde is dit duidelik dat daar deur die korrekte beleggingsbesluite te neem in meer as een geval besparings kan plaasvind. Hierdie besparings kan in beide kapitaalwinsbelasting en boedelbelasting bewerkstellig word.

Die koste verbonde aan die oprig van en die instandhouding van die korrekte strukture word egter buite berekening gelaat in al die bogenoemde voorbeelde.

GEVOLGTREKKING

Indien voorafgaande in ag geneem word, blyk dit dus duidelik dat indien alle direkte en indirekte belastings wat 'n invloed kan hê op die besluitneming ten opsigte van enige beleggings, trusts steeds 'n rol in die Suid-Afrikaanse belastingbeplanningsomgewing kan vervul.

Kapitaalwinsbelasting bring egter 'n verdere belastingverpligting op enige boedel waarvoor daar voorsiening gemaak moet word in die opstel van die boedelplan om sodoende te verseker dat die boedel nie kontanttekorte ondervind nie. Sou daar nie voldoende voorsiening gemaak word nie, kan die boedel moontlik verplig word om bates te realiseer om vir die kontanttekort te vergoed. Hierdie realisasie kan ook moontlik onderhewig wees aan kapitaalwinsbelasting.

Aangesien elke natuurlike persoon en sy/haar familie se situasie verskil, moet elke boedelplan op sy eie meriete oorweeg en voorberei word. Dit bly steeds van uiterse belang om 'n boedelplan op 'n gereelde basis te hersien om sodoende voorsiening te maak vir veranderende omstandighede, wetgewing en toegewings.

Gevolgtlik sal 'n trust steeds onder die huidige wetgewing in sekere omstandighede tot voordeel van 'n persoon en/of sy familie aangewend kan word tydens die opstel van 'n uitvoerbare boedelplan.

BIBLIOGRAFIE

Armstrong v Commissioner for Inland Revenue. 10 SATC 1. (1938)(AD).

Badenhorst v Badenhorst. SA 255. (2006)(SCA).

BOEDELBELASTINGWET NO.45 VAN 1955. Datum van invoering: 1 April 1955.

BOTHA, M. 2006. *Corporate & Personal Financial Planning 2007*. LexisNexis Butterworths.

BROOMBERG, 1972. *The taxation of Profits on Property Transactions*. The South African Law Journal 445.

CAPITAL GAINS TAX YOUR ESSENTIAL GUIDE. 2001a. *Collective Wisdom: How the taxman will take his share of unit trust gains*. <http://www.persfin.co.za/html/persfin/cgt/page5.php>. Datum van gebruik: 9 Augustus 2005.

CAPITAL GAINS TAX YOUR ESSENTIAL GUIDE. 2001b. *Matters of Trust: CGT has put an entirely new slant on trusts*. <http://www.persfin.co.za/html/persfin/cgt/page7.php>. Datum van gebruik: 5 November 2007.

CAPITAL GAINS TAX YOUR ESSENTIAL GUIDE. 2001c. *Where There's a Will: CGT and estate planning*. <http://www.persfin.co.za/html/persfin/cgt/page6.php>. Datum van gebruik: 5 November 2007.

Commissioner for Inland Revenue v George Forest Timber Co Ltd. 1 SATC 20. (1924)(AD).

Commissioner for Inland Revenue v Lever Bros & Unilever. 14 SATC 1. (1946)(AD).

Commissioner for Inland Revenue v Lydenberg Platinum Ltd. 4 SATC 8. (1929)(AD).

Commissioner for Inland Revenue v Paul. 21 SATC 1.

Commissioner for Inland Revenue v Pick 'n Pay Employee Share Purchase Trust. 54 SATC 271. (1992)(AD).

Commissioner for Inland Revenue v Stott. 3 SATC 253. (1928)(AD).

Commissioner for Inland Revenue v Visser. 48 SATC 104. (1937)(TPD).

Commissioner of Taxes v Booyens Estate (Pty) Ltd. 32 SATC 10. (1918)(AD).

Commissioner for South African Revenue Services v Brummeria Renaissance (Pty) Ltd, Palms Renaissance (Pty) Ltd, and Randpoort Renaissance (Pty) Ltd. (2007) (HHA).

Crowe v Commissioner for Inland Revenue. 4 SATC 133. (1930)(AD).

Elandsheuvel Farming (Edms) Bpk v Sekretaris vir Binnelandse Inkomste. 39 SATC 163. (1978)(AD).

Estate AG Bourke v Commissioner for Inland Revenue. 53 SATC 86. (1990)(AD).

GOODALL, R & KING, R. 2006. *Tax & Investments Easiguide 2006/2007*. LexisNexis Butterworths.

HUXHAM, K & HAUPT, P. 2008. *Aantekeninge oor Suid-Afrikaanse Inkomstebelasting, 2008 uitgawe*. Hedron Tax Consulting and Publishing CC.

ILLMER, A. 2001. *Namibia Economist – Reconsider your strategy*. www.economist.com.na/2001/020301/story14.html. Datum van gebruik: 9 Augustus 2005.

INKOMSTEBELASTINGWET NO. 58 VAN 1962. Datum van invoering: 1 Julie 1962

Land and Agricultural Bank of South Africa v Parker and Others. SA 77 (2005)(SCA).

LESTER M. 2004. *Sunday Times: If you're speculating in property, watch your step*. <http://www.suntimes.co.za/2004/05/02/business/money/money05.asp>. Datum van gebruik: 9 Augustus 2005.

LESTER, M. 2005. *SAICA Personal Financial Planning Seminar*. The South African Institute of Chartered Accountants. September 2005.

LEXISNEXIS BUTTERWORTHS. 2007. *Practical Guide to Capital Gains tax 2007*, Seventh Edition. LexisNexis Butterworths.

MEYEROWITZ, D. 2001. *The Law and Practice of Administration of Estates and Estate Duty*. The Taxpayer CC Cape Town.

MYLEXISNEXIS. 2001. *5A.1 Outline of Capital Gains Tax*. [http://www.mylexisnexus.co.za/nxt/gateway.dll/7b/6d/hkfa/0imk?f=template\\$fn=doc...](http://www.mylexisnexus.co.za/nxt/gateway.dll/7b/6d/hkfa/0imk?f=template$fn=doc...) Datum van gebruik: 25 Augustus 2005.

MYLEXISNEXIS. 2001. *5A.2 Rates of tax and liability for CGT*.
[http://www.mylexisnexus.co.za/nxt/gateway.dll/7b/6d/hkfa/0imk?f=template\\$fn=doc...](http://www.mylexisnexus.co.za/nxt/gateway.dll/7b/6d/hkfa/0imk?f=template$fn=doc...)
 Datum van gebruik: 25 Augustus 2005.

Natal Estates Ltd v Secretary for Inland Revenue. 37 SATC 193. (1975)(AD).

Overseas Trust Corporation Ltd v Commissioner of Inland Revenue. 2 SATC 71 (1926)(AD).

PRICEWATERHOUSE COOPERS. 2006. *Income Tax Guide 2006 – 2007*. LexisNexis Butterworths.

SILKE, J & STRETCH, R. 2007. *Taxgram, Issue No.7, August 2007*. LexisNexis Butterworths Tax Service. ISSN 0258 896 X.

Secretary for Inland Revenue v Rosen. 32 SATC 249. (1971)(AD).

Sekretaris vir Binelandse Inkomste v Aveling. 40 SATC 1. (1978)(AD).

South African Revenue Service v Catherine Marcia Wyner. 66 SATC 1. (2003)(SCA).

STEENKAMP, P. 2004. *Boedels en Belasting*. PB Steenkamp. Julie 2004.

STEIN, M. 2004. *Estate Duty Principles and Planning, Third Edition*. LexisNexis Butterworths. April 2004

Stephan v Commissioner for Inland Revenue. 32 SATC 54. (1919)(WLD).

Thorpe v Trittenwein. SA 172. (2007)(SCA).

Tuck v Commissioner for Inland Revenue. 50 SATC 98. (1988)(AD).

VAN DER WESTHUIZEN, W. 2002. *fpi Estate-Planning Seminar*. Butterworths. Maart 2002.